

**Strategija razvoja
trajnostnega turizma Občine
Lenart
za obdobje
2022–2025**

USPEH JE V POVEZOVANJU

OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTU

NASLOV DOKUMENTA: Strategija razvoja trajnostnega turizma Občine Lenart za obdobje 2022-2025

NAROČNIK: Občina Lenart

ODGOVORNA OSEBA NAROČNIKA: mag. Janez Kramberger

DOKUMENT PRIPRAVILA: Občina Lenart v sodelovanju z zunanjo sodelavko mag. Saro Berglez Zajec

OBDOBJE AKTIVNOSTI VEZANIH NA PRIPRAVO DOKUMENTA: junij 2021 do februar 2022

DATUM DOKUMENTA: 10.2.2022

Kratice po abecednem redu

BDP - Bruto domači proizvod

CGP - Celostna grafična podoba

DMO - Organizacija za destinacijski management

DRSI - Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo

DOPPS - Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije

EU - Evropska Unija

FB - Facebook

IK - Izletniška kmetija

KS - Krajevna skupnost

LAS - Lokalna akcijska skupina

RASG - Razvojna agencija Slovenske gorice

RS - Republika Slovenija

SLR - Strategija lokalnega razvoja

STO - Slovenska turistična organizacija

TGP - Toplogredni plini

TIC - Turistično informacijski center

TK - Turistična kmetija

UL - Univerza v Ljubljani

USP - Edinstvena prodajna priložnost (Unique selling preposition)

VSEBINA DOKUMENTA

VIZIJA	6
STRATEGIJI NA POT	7
TURISTIČNA DESTINACIJA LENART	9
Geografski oris	9
Upravna zgodovina	9
Demografski oris	9
Kulturna dediščina	10
Lokalna kulinarika	11
Tradicionalne prireditve	12
Biotska pestrost	13
ANALIZA TURISTIČNEGA OBISKA	16
STRATEŠKI DOKUMENTI DESTINACIJE	18
CILJI STRATEGIJE	18
METODOLOGIJA PRIPRAVE	19
KAZALNIKI USPEŠNOSTI IN MONITORING	21
KLJUČNI POVZETKI TERENSKIH RAZISKAV	21
SPREMLJANJE STANJA V OKVIRU ZELENE SHEME SLOVENSKEGA TURIZMA SLOVENIA GREEN	21
FOKUSIRANE AKTIVNOSTI ZA PRIPRAVO STRATEGIJE	23
ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, NEVARNOSTI IN PRILOŽNOSTI	27
AKTUALNE AKTIVNOSTI RASG ZA PODROČJE TURIZMA	28
RAZVOJNE PRIORITETE	31
UPRAVLJANJE DESTINACIJE (DMO)	32
DESTINACIJSKI MENEDŽMENT	32
VZPOSTAVITEV UGODNEGA OKOLJA ZA RAZVOJ	34
STRATEGIJA VAROVANJA OKOLJA	36
Varovanje biotske pestrosti	36
Varovanje kulturne krajine in avtohtonih razgledov	38
STRATEGIJA ZA USPEŠNO PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM	38
STRATEGIJA RAZVOJA IN NADGRADNJE TURISTIČNIH PRODUKTOV	40
Osnovna turistična infrastruktura	40
Kulinarika	41
Aktualna turistična ponudba v destinaciji Občina Lenart	42
Produkti v razvoju	44
OBLIKOVANJE INTEGRALNIH TURISTIČNIH PRODUKTOV	45

Ovtar – krovna zgodba ali zeleni DNK	46
Agatina zgodba	47
Maistrova zgodba	48
POVEZOVANJE ZA PREPOZNAVNOST IN TRŽENJE	49
IDENTIFIKACIJA KLJUČNIH KUPCEV	50
KLJUČNA KOMUNIKACIJA	51
STRATEGIJA ZA SEZONSKO URAVNOTEŽENO PONUDBO	52
POVEZOVANJE KOT KLJUČ DO PREPOZNAVNOSTI	52
Povezovanje z drugimi destinacijami v regiji.....	52
Povezovanje v širšem slovenskem prostoru	53
TABELA UKREPOV	54

KAZALO GRAFOV IN TABEL

Graf 1: Ključni deležniki	19
Graf 2: Grafični prikaz priprave strateškega dokumenta	20
Tabela 1: Ključni kazalniki	21
Tabela 2: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	27
Graf 3: Razvojne prioritete za obdobje 2022-2025	31
Graf 4: Fazna vzpostavitev DMO	33
Graf 5: Steber faznega ozaveščanja lokalnega okolja	36
Graf 6: Posnetek stanja obstoječe turistične ponudbe	42
Graf 7: Nivoji zaznavanja zelenega DNK - Dežela Ovtarja	47
Graf 8: Nivoji zaznavanja produkta - Agatina zgodba	48
Graf 9: Nivoji zaznavanja produkta - Maistrova zgodba	49

VIZIJA

Občina Lenart leta 2025...

Občina Lenart je butična turistična destinacija, ki ambiciozno varuje naravno dediščino in kulturno dediščino oživlja v številnih povezanih pristnih turističnih zgodbah. Obiskovalca celo leto privabi in navduši s prepletom kulture in narave ter zadovolji vsakega gosta, ki v destinacijo prispe v skupini ali posamezno. Je raj za tiste, ki ljubijo neodkrito, dobra vina, ter kulturno-zgodovinsko doživljajsko turistično ponudbo, zaznamovano z lirično ljubezensko zgodbo Agate in Friderika ter Maistrovo domoljubnostjo. Blagovna znamka Lenarta, Ovtar, je sinonim trajnostnega slovenjegoriškega doživetja. Avtentični okusi iz Občine Lenart, pa so v obliki izdelkov lokalnih ponudnikov, prepoznani v širšem slovenskem in svetovnem prostoru in ne le doma v regiji. Je destinacija iz katere gredo vina v svet.

STRATEGIJI NA POT

Trajnostni turizem je izrazito medsektorska dejavnost, ki omogoča številne pozitivne doprinose lokalnemu prebivalstvu. Je prava pot za plemenitenje lokalnega okolja in ohranjanja čudovitih danosti naše dežele in dobrobiti prebivalcev. V Sloveniji iz leta v leto postaja pomembnejša gospodarska panoga z velikim potencialom rasti. Kljub šoku, ki ga je turistična panoga zaradi epidemije doživela, je slovenski turizem že v letu 2021 zopet zabeležil rast. V primerjavi z evropskim in svetovnim povprečjem je Slovenija pravočasno prepoznavno pozicionirala zeleni turizem in dosega nadpovprečne rezultate. Glede na aktualne podatke STO, je delež skupnih učinkov turizma v BDP v Sloveniji 13 %, v Evropi in v svetu pa 10%.

Osrednje Slovenske gorice so dejansko znotraj slovenske ponudbe še neodkrit turistični biser z izrazito nemasovno, zeleno turistično ponudbo. Lenart, kot upravno prometno središče Osrednjih Slovenskih goric, pa v sebi nosi potencial za izhodiščno, razvojno-povezovalno, osrednjo nosilno turistično destinacijo svoje regije. Zaledje Maribora in bližina Panonske Slovenije predstavljata dodatni podporni element, kot baza za dnevne obiskovalce destinacije Lenart.

Naravna, kulturna in etnološka bogastva Občine Lenart dajejo nedvomno izhodiščne danosti za doseganje višje dodane vrednosti. Seveda, pa so predpogoj za to kakovostni in inovativni produkti, nove investicije, izboljšana dostopnost, motivirani kadri ter učinkovita promocija. Območje Lenarta je prepoznano kot vinska destinacija, zato je prav, da si na tej točki nalijemo čistega vina, v smislu, kje stoji Občina Lenart kot turistična destinacija. Analiza stanja kaže, da je ponudba neprepoznavna pri ciljnih kupcih, še v fazi nerazvitosti, nizka je tržna valorizacija storitev, po drugi strani pa obstajajo veliki razvojni potenciali, ki so že na voljo za polno aktivacijo.

Dokument, ki je pred nami, je prvi samostojni strateški dokument za področje turizma v Občini Lenart. Je ciljno usmerjena strategija. Ta bo Občini Lenart dolgoročno omogočila uspešnejši razvoj in umestitev turizma med vodilne občinske gospodarske panoge. Cilji so zastavljeni realno in konkretno, opredeljene so prednostne aktivnosti z usmeritvami. Osrednji cilj je ustvariti odlično podporno okolje za preboj trajnostnega turizma kot pomembnega stebra lokalnega gospodarstva. Na poslovni ravni, pa bo strategija prispevala k izboljšanju poslovnega in naložbenega okolja, v katerem bodo lahko vsi ponudniki uspešno razvijali dejavnost in prispevali k uvrstitvi Lenarta med najboljše butične zelene destinacije v Sloveniji.

ANALITIČNI DEL

TURISTIČNA DESTINACIJA LENART

Geografski oris

Slovenske gorice ležijo v severovzhodni Sloveniji in se geografsko na makro ravni delijo na Zahodne Slovenske gorice in Vzhodne Slovenske gorice, bolj poznane kot Ljutomersko Ormoške Slovenske gorice oz. Prlekija. Na vzhodu in severu mejijo na reko Muro, na severozahodu na Apaško polje, na zahodu na reko Dravo, na jugu pa segajo do meje s Hrvaško. Obsegajo okoli 1.017 km² in predstavljajo največje slovensko gričevje. Občina Lenart leži v Osrednjih Slovenskih goricah.

Značilna krajina Slovenskih goric so nizka slemena in griči prekinjeni s številnimi rečnimi dolinami. Te se raztezajo od severozahoda proti jugovzhodu. Podolgovate, domala premočrtne rečne doline oblikujejo značilno pokrajino dolov. Geološko so Slovenske gorice del nekdanjega bazena Panonskega morja. Zgrajene so iz rahlo nagubanih, slabo sprijetih neogenskih morskih usedlin.

Podnebne razmere v Lenartu imajo značilno prehodno panonsko celinsko podnebje. Povprečna letna količina padavin je med 920 in 1000 mm, največ padavin je spomladi in jeseni. Značilen pojav je tudi temperaturni obrat, zato imajo pobočja in slemena v povprečju nekoliko višje temperature kot dna dolin.

Za območje so značilni čudoviti razgledi na zelene, vinorodne griče. Pogled sega od Mure do Drave, od Pohorja in Kozjaka do Hrvaške. Razne pridelovalne kulture so značilno razporejene tako, da osojna pobočja gričev pokrivajo gozdovi, prisojna vinogradi, doline pašniki in travniki, obrobja pa njive in sadovnjaki.

Upravna zgodovina

Prve omembe destinacije segajo v 1196, ko je bilo v pisnih virih prvič omenjeno naselje Lenart. Z upravnega vidika je območje v srednjem veku najbolj zaznamovala družina Herberstein. V sodobnem upravno-formalnem pogledu pa je Občina Lenart nastala leta 1955, ko so se do sedaj razpršene male občine Benedikt, Cerkenjak, Jurovski Dol, Gradišče v Slovenskih goricah, Lenart v Slovenskih goricah, Voličina in Zgornja Ščavnica združili v skupno veliko Občino Lenart. Merila je 204 kvadratne kilometre. Krajevne skupnosti so bile ustanovljene leta 1963. V takem obsegu je občina Lenart obstajala do leta 1998, ko so se določene krajevne skupnosti povezale in odcepile. Nastale so nove občine Benedikt, Cerkenjak, Lenart in Sv. Ana. Površina občine se je zmanjšala na 120,2 kvadratnih kilometrov. V letu 2006 pa sta se sta se izločili še KS Sv. Jurij in Sv. Trojica ter se preoblikovali v samostojno lokalno samoupravo. Nastali sta Občini Sveta Trojica v Slovenskih goricah in Sveti Jurij v Slovenskih goricah.

Demografski oris

Danes predstavlja Občina Lenart središče Slovenskih goric v upravnem in prometnem smislu. Je nosilka certifikatov Občina brez plastike in Občina po meri invalidov. Društveno življenje je živahno, saj na območju občine deluje preko 90 društev.

Kljub razvitosti, pa je destinacija ohranila tipičen podeželski značaj. Je del podravske statistične regije in meri 61,80 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 111. mesto. Obsega naselja: Črmljenšak, Dolge njive, Gradenshak, Hrastovec v Slovenskih goricah, Lenart v Slov. goricah, Lormanje, Močna, Nadbišec, Radehova, Rogoznica, Selce, Spodnja Voličina, Spodnje Partinje, Spodnji Porčič, Spodnji Žerjavci, Straže, Šetarova, Vinička vas, Zamarkova, Zgornja Voličina, Zavrh in Zgornji Žerjavci.

Po statističnih podatkih za leto 2021 je imela občina v mesecu juliju 8.518 prebivalcev. Na kvadratnem kilometru je živel povprečno 137 prebivalcev, gostota naseljenosti je večja od državnega povprečja. Razmerje med ženskim in moškim prebivalstvom je dokaj uravnoteženo, v mesecu juliju 2021 je v občini živel približno 100 moških več kot žensk.

Prebivalstvo se stara. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil v letu 2020 negativen, znašal je -10,3. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je znašal 14,5. Povprečna starost občanov v letu 2020 je bila 44,2 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,6 leta).

Na celotnem območju občine je okoli 400 kmetijskih gospodarstev in eno večje kmetijsko podjetje ŽIPO Lenart (cca. 800 ha). Najbolj razvite panoge so živinoreja, sadjarstvo in vinogradništvo, pa tudi poljedelstvo. Okoli 10 je aktivnih čebelarjev. V destinacijo je svoj sedež in proizvodni obrat preselilo podjetje Bio-Sad d.o.o., ki je prepoznano kot perspektivo podjetje na področju predelave sadja. V Območno obrtno zbornico Lenart je vključenih 206 obrtnikov, samostojnih podjetnikov in gospodarskih družb. V letu 2021 je bilo v Občini Lenart 4.032 delovno aktivnih prebivalcev, od tega 3.676 zaposlenih in 135 kmetov. Samozaposlenih oseb je bilo 221.

Avtentičnost prostora je opazna tudi preko urbane opreme, ki je zgrajena iz naravnih materialov in prilagojena okolju. Postavitve v krožiščih simbolizirajo tradicijo destinacije: mlinsko kolo, studenec, Ovtar in vinska trta, preša. Precej je revitalizacijskih zasaditev za pokrajino značilnih sadnih in drugih drevesnih vrst: Voličina, mesto Lenart, za območje celotne občine, pa je vzpostavljena družbena iniciativa zbiranja prispevkov za nove zasaditve dreves itd.

Kulturna dediščina

V Registru kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo RS za kulturo, je bila na dan 31.12.2021 zaveden 101 geoobjekt kulturne dediščine v Občini Lenart. Nepremična kulturna dediščina v destinaciji je opredeljena z odlokom o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine Lenart (MUV 12/2016). 21 enot¹ pa je še posebej zanimivih.

Nepremično dediščino lahko strnemo v naslednje skupine:

- Arheološka najdišča: npr. rimskodobna gomilna grobišča na njivah v Lormanju ob potoku Globovnica in v gozdu Črni Les, ostanki eneolitstke naselbine, Vila rustika...
- pomembne zgradbe (stavbna dediščina): npr. hiša cimprača iz leta 1730, ki se nahaja v bližini Maistrove vile in je krita s slamo, kmečki muzej Šiker (zasebna muzejska zbirka kmečkega orodja in delovnih strojev), Viničarija Kranvogel, Trški špital, Spodnja šola, ki stoji sredi trga in je leta 1995 praznovala stoto obletnico delovanja, Stari rotovž, Partizanska bolnišnica Cafa v Zgornji Voličini, Štupičeva vila, Cerkev Sv. Lenarta po kateri je kraj dobil ime, Župnijska cerkev Sv. Ruperta in grad Hrastovec, ki je eden najmogočnejših gradov na slovenskem Štajerskem...
- spominski objekti in kraji: npr. Stritarjeva kapela, v bližini akumulacijskega jezera Radehova znamenje Črni Križ, kapelica na Zavrhu, vaško jedro Voličine, znamenje v Gradenšaku, Maistrov stolp, trško jedro Lenarta, dediščina 6. sektorja Rupnikove linije...

¹ <https://www.rasg.si/index.php/sl/obcina-lenart>

Etnološka dediščina območja je izredno bogata. Gre za dediščino domačih mojstrov, ki odseva širok spekter znanj, orodij in predmetov splošne rabe. Ohranjene so spretnosti ročnih del, pletarstva, vrvarstva, čevljarstva, čebelarstva, tradicionalne peke, izdelave mesnin in mlečnih izdelkov ter neprecenljiva sadjarska, viničarska in kmečka etnološka dediščina. V preteklosti je bila razvita tudi dejavnost mlinarstva, proizvodnje apna in močno furmanstvo. Te dejavnosti danes žal niso več aktivne, predstavljajo pa potencial za predstavitev te dediščine v prihodnje.

Nesnovna dediščina je poleg etnološke dediščine vezana tudi na ustno izročilo v obliki zgodb in legend, ki temeljijo na resničnih zgodovinskih dogodkih in osebah. Najbolj prepoznana nesnovna dediščina je zgodba o Agati in Frideriku, institut Ovtarja, vinogradniška tradicija in običaji ter zgodovinska osebnost, borca za severno slovensko mejo in pesnika Rudolfa Maistra Vojanova:

- Agata in Friderik: Brezčasna ljubezenska zgodba o Agati in grofu Frideriku temelji na zgodovini gradu Hrastovec, zgodovini čarovniških procesov, ki so bili najbolj temna plat zgodovine Slovenskih goric ter legendarnemu literarnemu delu Črni Križ pri Hrastovcu. Na to temo je bil oblikovan tematski turistični produkt Pobeg v zgodovino čarovništva.
- Rudolf Maister: Občina Lenart je med prvimi v Sloveniji pričela obujati spomin na narodnega junaka pesnika Rudolfa Maistra Vojanova, ki je svoja poletja preživel v Štupičevi vili na Zavrhu. Legendarni razgledni stolp na Zavrhu, ki nudi najlepše razglede na Slovenske gorice je projektiral njegov sin Borut. Tradicionalne kulturne prireditve povezane z Rudolfom Maistrom, pa je vsako leto obiskal njegov, sedaj že skoraj 80-letni, vnuk. V Štupičevi vili je bila v letu 2018 urejena interaktivna razstava Maister po Maistru, ki preko hologramov in moderne interpretacije prezentira širši koncept persone Rudolfa Maistra in zgodovine tistega časa.
- Ovtar: Institut Ovtarja in vinogradniška tradicija sta nedvomno med največjimi kulturnimi zakladi nesnovne dediščine. Danes je funkcija Ovtarja usmerjena v varovanje okolja, varovanje Slovenskih goric ter v razvoj trajnostne turistične zavesti obiskovalcev in ponudnikov. Ovtar spodbuja sodelovanje in povezovanje prebivalstva pri varovanju, ohranjanju in urejanju naravnih vrednot in kulturne dediščine s turizmom. Prizadeva si za čisto in urejeno domače okolje, za ohranitev kulturnih spomenikov in za ohranjanje domačih običajev. Njegova naloga je da opozarja tiste, ki s svojimi dejanji bremenijo okolje in namerno kazijo naravno in kulturno dediščino. Podeljuje javne pohvale in priznanja tistim, ki aktivno delujejo na področju varovanja in ohranjanja okolja. Ovtar, kot prepoznavni simbol, skrbi za promocijo Slovenskih goric v Sloveniji in izven meja države. Občina Lenart je leta 2007 registrirala blagovno znamko Ovtar. Upravljanje blagovne znamke trenutno izvaja Razvojna agencija Slovenske gorice.

Na področju kulture in kulturnih projektov je občina dosegla tudi evropsko prepoznavnost. Izstopala sta dva projekta: Etnotour, ki je posvečen ohranjanju etnoloških vsebin (Občina Lenart je bila vodilni partner) in ESCAPE, v okviru katerega je razvila turistični produkt Pobeg v zgodovino čarovništva. Oba projekta, vsak na svojem področju, sta bila uvrščena med 100 najboljših kulturnih projektov v EU razglašeni ob Evropskem letu kulturne dediščine.

Lokalna kulinarika

Slovenjegoriška gibanca ima za Lenart simbolni pomen v enakem pomenu, kot ga imajo Idrijski žlikrofi za Idrijo, Savinjski želodec za Savinjčane ter prekmurska gibanica za Prekmurce. Je zaščitni znak lokalne kulinarčne posebnosti. Gibanca, ki jo v literaturi običajno zasledimo z imenom Slovenjegoriška

gibanica, je sicer prva jed štajerskih narodnih Slovencev. Gre za praznično jed, pogačo, spečeno v krušni peči, ki je bila vedno okrogla. Imenovali so jo ognišna gibanca, kasneje pa so se pojavile tudi različice pečene v pečici štedilnika na drva (protroru). Ta gibanca je znana tudi kot plehošna. Glavne sestavine domače pridelave so polnega okusa, zato velja za pravo gibanco, da mora biti iz lokalnih surovin. Testo je pripravljeno iz bele moke (gladke ali ostre), soli, maščobe ter mlečne vode. Nadev za gibanco se mesi z eno roko, sestavljen pa je iz domačega sira (skute), smetane, jajca in sladkorja. Premaz je lahko iz smetane ali masla. Prava lenarška gibanca ne vsebuje kvasa. V lokalnem okolju obstaja več variant z različnimi dodatki (jabolka, rozine, orehi, ipd.).

Poleg gibanice zasledimo v lokalni literaturi o tradicionalni kulinariki še meso iz kible, razne ocvirkovke, koruznjačo, močnate jedi, pečenega piščanca ter koline s kislim zeljem in fižolom.

Destinacija pa se ponaša tudi s tradicionalno gostilno Šiker, ki je zaznana v širšem slovenskem in avstrijskem prostoru. Gre za domačo furmansko gostilno Šiker iz leta 1870. Gostilno trenutno upravlja šesta generacija Šikerjev, ki v tradicionalnem ambientu ponuja sezonske in tradicionalne jedi. V sestavi gostilne je tudi 200 let stara klet, kmečki muzej in moderen hotelski B&B nočitveni objekt. Izredno prepoznavnost dosega njihova sladica - Šikerjeva šarlota.

Tradicionalne prireditve

Kulturno dogajanje v obliki tradicionalnih prireditev lahko v destinaciji Občine Lenart opišemo kot odsev bogate kulturne tradicije v prepletu z modernim kulturnim utripom, ki odraža ustvarjalni potencial prebivalcev in pokriva potrebe po željenih kulturnih vsebinah lokalnega prostora.

Lokalni utrip odraža v največji meri koncept prireditev ob prazniku občine Lenart ter farna žegnanja.

Zadnji vikend v maju tradicionalno poteka na Športno rekreacijskem centru Polena (ŠRC) Polena kmetijsko-obrtniški sejem KOS. Gre za tridnevno prireditev, katere glavna organizatorja sta Konjeniški klub Slovenske gorice in Občina Lenart. Rdeča nit sejma, ki je zadnja leta tudi mednarodno obarvan, so ob razstavi kmetijske in ostale mehanizacije, dopolnilne dejavnosti na kmetiji. V okviru strokovnega dela sejma se odvijajo različni posveti in okrogle mize, v zabavnem delu, pa se vrstijo nastopi različnih glasbenih in drugih skupin. Sejem vedno odpre vrata v petek, ko med drugim tradicionalno razglasijo sejmsko vino, v soboto je tekmovanje v kuhanju štajerske kisle župe (tekmovanje za Zlato žlico), nedelja pa je tradicionalno zopet vinsko obarvana. Podelijo se priznanja z regijskega ocenjevanja vin in razglasi županovo vino. Lenarški sejem je brez vstopnine in parkirnine, na njem praviloma sodeluje več kot sto razstavljavcev, obiskalo pa ga je tudi že 10 tisoč obiskovalcev.

Prireditve ob občinskem prazniku potekajo od srede oktobra do srede novembra in popestrijo jesenske dni. Paleta dogodkov je zelo raznovrstna, odraža pa ustvarjalni utrip krajanov. Športna tekmovanja, glasbene prireditve, dramske uprizoritve ter plesna umetnost. Osrednja prireditev je tudi Martinovanje, ki tradicionalno poteka na Martinovo soboto na Lenarškem trgu. Obiskovalci z vinogradniki krstijo mošt in izbirajo Martinovo princeso. Na stojnicah se lahko skupaj z mladim vinom okusi domače kulinarčne dobrote. Obvezen element so prikazi starih običajev in nastopi folklornih skupin. Praznovanj Martinovega se odvija pozno v noč v družbi aktualnih glasbenih skupin.

Na cvetno nedeljo je ohranjen običaj postavitve presmeca (butare) dolžine približno 20 m pri cerkvi v Lenartu in v Voličini. Presmec izdelajo domačini, člani lokalnega društva Presmec in Turističnega društva Radehova. Društvo Presmec je znano tudi po svetovnih rekordih. V Guinnessovo knjigo rekordov so se vpisali z najdaljšim presmecem (preko 300 m) in največjim adventnim vencem na svetu. Voličina pa je znana tudi po blagoslovu zelišč, ki zaznamuje farni in ljudski praznik. Poudarja pomen zdravih

zelišč in bogastvo zdravja ter privabi veliko ljudi. Poteka 14. in 15. avgusta na praznik Marijinega vnebovzvetja. Pripravi ga zeliščarska sekcija, ki deluje pri Kulturnem društvu Rojs Srečko-Niko Voličina. Dan pred praznikom, 14. avgusta, zeliščarice tradicionalno z obiskovalci izdelajo skoraj 1000 šopkov iz zelišč. Zeliščni šopki so na praznik, 15. avgusta, razstavljeni v cerkvi sv. Ruperta, kjer sledi blagoslov zelišč. Blagoslovljene šopke lahko obiskovalci odnesejo domov. Živahno dogajanje se v krajevni skupnosti nadaljuje v mesecu septembru, ko v Voličino vabi sklop kulturnih, športnih, turističnih, tradicionalnih in drugih prireditev.

Ko zadiši po poletju od junija od konca avgusta se pričnejo prijetna druženja, umetnostna doživetja, zvoki in ritem LEN-ART-a. Trije meseci, za vse generacije in okuse. Predstave, glasba, ples, otroško dogajanje ipd. Lenart se obarva tudi v prestolnico svetovnih in slovenskih kulturnih presežkov v obliki folkarta ter umetniških in glasbenih vrhuncev. Prireditev je dobro obiskana. Obiskovalci prihajajo predvsem iz Maribora in ostalih okoliških občin.

Zadnji teden v avgustu je v letu 2021 potekala prvič festivalna prireditev Umetnost rizlinga & gibance. Prireditev je bila izjemno dobro obiskana ter je načrtovana v bodoče kot tradicionalni festival.

V februarju Lenart prežame pustni utrip. Pustovanje v Lenartu je za območje tradicionalno. Povorka, ki se je običajno udeleži več kot 1.000 maškar, poteka po ulicah Lenarta in pritegne več tisoč obiskovalcev.

Junija 2020 in 2021 je Veveričkin otroški festival razveseljeval otroke, njihove starše in stare starše. Prireditev, ki jo organizira podjetje Veverička, je dobro obiskana ter poteka na prostem.

Agatina noč je zabavna prireditev, ki jo od leta 1986 dalje tradicionalno prirejajo v spomin na legendo o Agati. Organizator je Gostinstvo Simon Fekonja s.p., dogodek pa je iz enodnevnega v zadnjih letih prerastel v dvodnevni program. Poteka v poletnem času, najpogosteje avgusta, izjemoma pa tudi v juniju.

Študentski klub Slovenskih goric v mesecu septembru popestri dogajanje s tradicionalnim dogodkom PūtaFest. Gre za enodnevni glasbeni dogodek namenjen predvsem mladim.

Decembra v Lenartu zaživi praznično vzdušje v obliki tradicionalne Božično - novoletne prireditve občine Lenart. Prireditve so razporejene skozi mesec december in nagovarjajo vse generacije. Živahna je tudi pristna lokalna božična tržnica v centru Lenarta, kjer doživimo pravi lokalni ustvarjalni utrip s poudarkom na kulinariki in zanimivih s tradicijo in umetnostjo prežetih izdelkih.

Maja prvič zaživi Zavrh. Prvomajski pohod iz Lenarta v Zavrh običajno najavi toplo, poletno sezono. Letno se prireditve udeleži več kot 1.500 pohodnikov, ne le iz lenarškega območja, ampak tudi iz širšega območja Slovenije. Udeležence privabi odlična kulinarčna spremljava in kulturni program. Trgatev pa je čas, ko drugič v letu preplavijo Zavrh obiskovalci. Ponudba mošta in vin, domačih dobrot, folklorne skupine, tradicionalna lovška razstava v lovskem domu LD Voličina, ter Kmečki muzej Kranvogel obiskovalca napolnijo z vtisi viničarske preteklosti. Zabava z ansamblom pripravi sproščeno vzdušje, potekajo pa tudi aktivnosti za otroke, delavnice starih običajev in obrti ter vožnja s turističnim vlakcem.

Biotska pestrost

Biotska pestrost destinacije je izjemna. Kljub degradaciji Pesniške doline v prejšnjem tisočletju in gradnji avtoceste, so v destinaciji ohranjeni izjemni in redki habitati. Območje Občne Lenart zajema več kot tretjino površin, ki so vključene v razne varovalne režime. Med ekološko pomembna območja sodijo Hrastovec, Slovenske gorice - osrednji del in Pesniška dolina. Zahodno od Lenarta leži življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Najpomembnejši habitati so: v ribnikih pri gradu

Hrastovec, Šikarjevem ribniku ter Komarniku. Južno od Lenarta v Slovenskih Goricah se nahaja še akumulacijsko jezero Radehova v Pesniški dolini. Jugozahodno od Lenarta leži območje osamelega krasa v Hrastovskih gozdovih in Hrastovenjeku.

V akumulacijsko jezero Radehova v Pesniški dolini se iz zahoda steka vodotok Globovnica in izteka na vzhodnem delu akumulacije. Južni rob akumulacije predstavlja nasip, kjer so brežine pogosto košene, redno pa se odstranjuje tudi vsa obrežna zarast. Od vseh akumulacijskih jezer so brežine Radehove najbolj gole. V letu 2018 je Občina Lenart zato izvedla obsežno zasaditev nabrežin. Le na severnem delu akumulacije deloma brežine še obrašča grmovna vegetacija, v plitvinah pa so se ponekod razvila in ohranila trstišča. Gnezdišč je malo, občasno tu gnezdi malo ponirek (*Tachybaptus rufficollis*), čopasti ponirek (*Podiceps cristatus*), črna liska (*Fulica atra*), pogostejše pa raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*). Akumulacija predstavlja pomembno preletno postajo in prezimovališče vodnih ptic. Ob akumulaciji se kljub intenzivnemu ribogojstvu in ribolovni dejavnosti pojavljata zelena rega (*Hyla arborea*) in rosnica (*Rana dalmatina*). Prav zaradi intenzivne ribogojitvene dejavnosti je tudi plavajoča in zakoreninjena vodna vegetacija redka, pojavlja pa se le v skrajnem severnem delu akumulacije.

Ribniki pri gradu Hrastovec so nekdanji grajski ribniki. Z nasipi so pregrajeni v štiri ločene dele. Ribniki so pomembni kot nahajališče ogroženih rastlinskih vrst: ščitolistne močvirke (*Nymphoides peltata*), vodnega oreška (*Trapa natans*), belega lokvanja (*Nymphaea alba*). Pester je tudi živalski svet. Tukaj živijo močne populacije dvoživk: sekulja (*Rana temporaria*), rosnica (*Rana dalmatina*), v preteklosti pa se je pojavljal tudi plavček (*Rana arvalis*). Gosta obrežna in vodna zarast ustreza nekaterim vrstam vodnih ptic ter kačjim pastirjem.

Vodni zadrževalnik v Pesniški dolini v Močni je znan kot Pristava ali Šikerjev ribnik. Na severnem robu ribnika uspeva ogrožena ščitolistna močvirka *Nymphoides peltata*, v ribniku pa tudi beli lokvanj (*Nymphaea alba*). Starejši podatki navajajo še dve rastlinski vrsti: kranjsko sito (*Eleocharis carniolica*, Seliškar, 1994) in poleglo lindernijo (*Lindernia procumbens*, Seliškar, 1992). Plitvine in trstičja so habitat dvoživk, od katerih se pojavljajo navadna krastača (*Bufo bufo*), rosnica (*Rana dalmatina*), debeloglavka (*Pelophylax ridibundus*), pisana žaba (*Pelophylax lessonae*), pogosti pa so križanci zelenih žab (*Pelophylax* kl. *esculentus*). Ribnik je pomembno prezimovališče in počivališče ptic na selitveni poti. V vodnem omrežju akumulacijskih jezer, tudi na jezeru Pristava, se redno pojavlja vidra (*Lutra lutra*).

Zoološko gledano je najpomembnejše akumulacijsko jezero Komarnik. Jezero Komarnik je nastalo že v 16. stoletju, ko je Hrastovskim gospodarjem služilo kot ribnik. Gre za varovano enoto državnega pomena. V šestdesetih letih 20. stoletja je bil preurejen v akumulacijo za zadrževanje visokih voda in na zahodni strani obdan z visokovodnim nasipom. Vodna površina meri 26 ha, povprečna globina na sredi pa znaša približno poldrugi meter, vendar se globina zaradi zamuljevanja niža. Na vzhodni strani ga obdaja gozd Črni les, na južni in vzhodni strani pa travniki in intenzivno obdelovana polja. Na vzhodni strani prehaja močvirska vegetacija preko značilnih združb gozdnega roba v nižinski hrastovo - belogabrov gozd tipa *Robori-Carpinetum* z bogatim zeliščnim pasom. Predvsem ta južni, nižje ležeči del Črnega lesa, je naravovarstveno izjemno pomemben tako z botaničnega in zoološkega, kot tudi krajinskega vidika. Rastlinstvo: Po regulaciji reke Pesnice in melioracijah v Pesniški dolini je postalo jezero Komarnik z okolico zadnje zatočišče in pomembno bivališče mnogih ogroženih rastlinskih vrst. Ekstenzivno gospodarjenje je omogočilo bujno razrast številnih vodnih in močvirskih rastlin. Enajst makrofitov je ranljivih vrst: ogrožena ščitolistna močvirka (*Nymphoides peltata*), vodni orešek (*Trapa natans*) in beli lokvanj (*Nymphaea alba*), mala povodnica (*Najas minor*). Ostale zanimive rastlinske vrste so še navadni rogolist (*Ceratophyllum demersum*), klasasti rmanec (*Myriophyllum spicatum*), Berchtoldov dristavec (*Potamogeton berchtoldii*), bleščeči dristavec (*P. lucens*), razkrečenolistna vodna zlatica (*Ranunculus circinatus*), navadna žabja leča (*Spirodela polyrrhiza*) in navadna mešinka (*Utricularia vulgaris*). Pojavlja se tudi prosto plavajoča južna mešinka (*Utricularia australis*), ki je

prizadeta vrsta. Pisana paleta vodnih in močvirskih bivališč pogojuje zelo bogato favno vodnih nevretenčarjev. Tukaj živi veliko vrst vodnih in močvirskih hroščev, npr. veliki kozak (*Dytiscus dimidiatus*), obrobljeni kozak (*Dytiscus marginalis*) ter škofova kapa (*Cybister lateralmarginalis*). Za drobna vodna hroščka (*Limnoxenus niger* in *Helochaeres obscurus*) je Komarnik eno redkih najdišč v severovzhodni Sloveniji. Ohranjeni naravni sestoji hrastovo belogabrovega gozda so habitat ogroženih saproksilnih vrst hroščev, rogača (*Lucanus cervus*), pojavljal pa se je tudi strigoš (*Cerambyx cerdo*). Favna kačjih pastirjev šteje kar 35 vrst, pri čemer velja med številnimi ogroženimi vrstami omeniti loško zverco (*Lestes virens vestalis*) in zgodnjega trsnicarja (*Brachytron pratense*), predvsem pa največjo srednjeevropsko populacijo nosne jezerke (*Epitheca bimaculata*), ki je drugod po Evropi že marsikje izginila. Tukaj živi tudi močno ogrožena medicinska pijavka (*Hirudo medicinalis*). Akumulacijsko jezero Komarnik je z gozdno okolico Črnega lesa in Hrastovnjeka izredno pomembno tudi za dvoživke, predvsem zaradi pestrosti ekoloških niš ter funkcionalne povezave vodnih in kopenskih bivališč. Nadvse pestra je tudi favna ptic, saj predstavlja jezero Komarnik eno pomembnejših gnezdišč vodnih ptic v Sloveniji. Izjemno visoko gnezditveno gostoto dosegajo zlasti mali ponirek (*Tachybaptus ruficollis*), čopasti ponirek (*Podiceps cristatus*), čopasta črnica (*Aythya fuligula*) in črna liska (*Fulica atra*). Na jezeru gnezdi tudi rasa sivka (*Aythya ferina*) ter druge ogrožene vrste ptic, npr. mala bobnarica (*Ixobrychus minutus*), redko reglja (*Anas querquedula*), grahasta tukalica (*Porzana porzana*), mokož (*Rallus aquaticus*) v trstiču in rogozju pa rakar (*Acrocephalus arundinaceus*) in bičja trsnica (*Acrocephalus schoenobaenus*). Ob sivi (*Ardea cinerea*) in veliki beli čaplji (*Egretta alba*) na jezeru prezimujejo ali se pojavljajo ob spomladanski selitvi kreheljci (*Anas crecca*), čopaste črnice (*Aythya fuligula*), kormorani (*Phalacrocorax carbo*), na selitvi pa se nekaj časa na jezeru pogosto zadržuje ribji orel (*Pandion haliaetus*). V vodnem sistemu je prisotna vidra (*Lutra lutra*).

Območje osamelega krasa v Hrastovskih gozdovih in Hrastovenjeku, znano tudi kot Kamenščak, je poseben iz geomorfološkega in ekosistemskega vidika. Miocenski (badenijski) apnenec se razprostira v 1 do 2 km širokem pasu med Zgornjim Duplekom in Hrastovcem. Apnenec je svetlo sive do sive barve, precej kavernozen in peščen in večkrat prehaja v apnenčev peščenjak. Apnenec gradijo številne litotamnije in tudi lupine fosilnih polžev in školjk. Območje gradijo številne vrtače in kraški izviri. Območje Hrastovskih gozdov in Hrastovenjeka je pomembno tudi iz ekosistemskega vidika, saj predstavlja bivališče zelo številčnim populacijam ogroženih dvoživk in kačjih pastirjev iz okoliških ribnikov in jezera Komarnik. Izolirana zaplata apnenčaste podlage in vrtačastega sveta je zanimiva tudi za številne nevretenčarje, katerih favna je zelo raznolika. V manjših potočkih Hrastovenjeka živi močna populacija velikega studenčarja (*Cordulegaster heros*).

Kamenščak je gozdnati del Slovenskih goric, ki od južne in vzhodne strani oklepa grad Hrastovec. To je osamel kamnit otok plitvega osamelega krasa z vrtačami in kraškimi izviri, ki je neobičajen pojav za ta del Slovenije. Razteza se v širini enega do dveh kilometrov od Dupleka do Hrastovca in sestavlja do 100 m debelo, večkrat prelomljeno ploščo litotaminskega apnenca.

Varovana območja so obiskovalcem in turistom v destinaciji dostopna preko magistralne ceste Pernica – Lenart ali drugih lokalnih cest (cesta Radehova, Zamarkova, Ruperče, Hrastovec v Slovenskih goricah). Posebne točke zavarovanih območij so označene z informativnimi tablam (npr. grad Hrastovec). Omogočen je dostop tudi kolesarjem in pohodnikom. V neposredni bližini zavarovanih območij se nahajajo pohodne poti Cerkvenjak – Lenart, Lenart – Zavrh, pot okoli jezera Komarnik ter Agatina in Franckova pot. Označene so tudi poti za kolesarje: Lenarška kolesarska pot, Kolesarska pot čez Slovenske gorice (SGP) in Kolesarska pot po vinski cesti OSG 13. Ob jezeru Komarnik so urejene posebne opazovalnice za ptice, informativne table pa osveščajo o pestrem živalskem in rastlinskem svetu.

ANALIZA TURISTIČNEGA OBISKA

Destinacijo povprečno na letni ravni obiše od 5.000 do 10.000 obiskovalcev. V času epidemije, se je obisk predvsem na račun odpovedi večjih prireditev zmanjšal. Najbolj obiskana turistična destinacija v občini je Zavrh.

Glede na podatke v okviru letnega spremljanja turizma 2021 preko vprašalnikov Zelene sheme slovenskega turizma Slovenia Green so obiskovalci pretežno slovenski gostje (63 %), 14% jih je bilo iz Avstrije, 6% iz Hrvaške, ostali pa Nemčije, Madžarske, Poljske, Češke, Italije, Francije in Anglije. Tisti, ki so v destinaciji prespali, so ostali povprečno 1,8 dni. Ti so v povprečju porabili 115 €/dan, ostali pa povprečno 68 €/dan. 41 % obiskovalcev je destinacijo obiskalo z družino, 34% v paru, 14% samih, 8% s prijatelji. Med bivanjem so v 81% za prevoz po občini uporabljali avto, 14% kolo, 1% avtobus, 1% peš. Okoli tretjina anketiranih je kot glavni razlog obiska navedla naravne in kulturne znamenitosti, prihod zaradi zabave in kulinarike pa je navedlo 17 %, enak delež tudi rekreacijo in obisk prijateljev ali sorodnikov, 14% z namenom počitka. Ostali so prišli na poslovni obisk, nakupovati ali iz drugih osebnih razlogov.

Oceno izkušnje v destinaciji so obiskovalci ocenili z oceno 1 do 5. Pri čemer je 1 najslabša ocena, 5 pa najboljša. Obiskovalci Občino Lenart kot destinacijo ocenjujejo kot varno (povprečno z oceno 4,8), ki se odlikuje s prijaznimi in gostoljubnimi domačini (povprečno z oceno 4,6) in nudi veliko možnosti za pohodništvo in kolesarjenje (povprečno z oceno 4,5). S povprečno oceno 4,4 so ocenili področje skrbi za zdravje, urejenosti okolice, gostinsko ponudbo in pričakovano vrednost, ki jo dobijo za denar. Zadovoljni so s ponudbo za nakupovanje (povprečno z oceno 4,3), vidijo veliko možnosti potovanja peš ali s kolesom (povprečna z ocena 4,1), vendar pogrešajo možnost izposoje koles, urejeno kolesarsko infrastrukturo in boljše označene pohodne poti. Zadovoljni (v povprečju ocena 4) so s ponudbo kulturnih vsebin (muzeji, galerije, prireditve,...). Pri prireditvah bi si želeli več prireditev v stilu kot je Umetnost rizlinga in gibanice. Želeli bi več možnosti za nastanitev (povprečna ocena 3,4) in boljše organiziran javni prevoz. Strinjanje, da je v občini za obiskovalce na voljo dovolj informacij o lokalni gastronomski ponudbi in lokalnih proizvodih, pa so obiskovalci ocenili s 3,8.

Tudi na področju okoljevarstva so anketiranci izražali svojo zadovoljstvo v lestvici od 1 do 5. Z oceno 4,3 so ocenili, da je v občini dovolj mest za ločevanje odpadkov. Trditev, da je v destinaciji na voljo dovolj informacij o skrbi za zdravje in dostopu do zdravstvene oskrbe so v povprečju ocenili z 4,2. Trditev, da je v destinaciji na voljo dovolj informacij o tem, kako se obnašati odgovorno (ob obisku znamenitosti, na prireditvah ...), pa so ocenili povprečno oceno 4. Vsi obiskovalci niso seznanjeni s tem, da je voda v Občini Lenart pitna (povprečna ocena je bila le 4,4).

Na vprašanje obiskovalcem, kaj bi po njihovem destinacija še lahko naredila za bolj zeleno turistično ponudbo, so obiskovalci navedli sledeče: urediti je potrebno kolesarsko infrastrukturo (kolesarske poti, izposajo koles, e-polnilnice za kolesa), urediti še več pohodnih poti in že urejene boljše označiti, izboljšati avtobusne povezave, pridobiti nočitvene kapacitete, pridobiti certifikat Zero Waste, izpostaviti in ponuditi lokalno ponudbo na enem mestu (trgovinica), ponuditi več domačij z domačo hrano in z bolj urejenim delovnim časom ter z raznimi dogodki privabljati ljudi v naravo in organizirati gostinsko ponudbo ob jezerih.

METODOLOŠKI DEL

STRATEŠKI DOKUMENTI DESTINACIJE

Strategija razvoja trajnostnega turizma Občine Lenart za obdobje 2022–2025 temelji na naslednjih krovnih in razvojnih dokumentih:

- ETIS, European Tourism Indicators System for sustainable destination management,
- Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021,
- Zelena shema slovenskega turizma,
- Priročnik turistične znamke Slovenije,
- Priročnik Slovenia Unique Experiences za oblikovanje produktov 5-zvezdičnih doživetij,
- Zgodbe v slovenskem turizmu,
- Regionalni razvojni program 2021-2027 Podravske regije,
- Razvojni program območnega razvojnega partnerstva Slovenske Gorice 2014–2020,
- Strategija lokalnega razvoja (SLR) LAS OVTAR Slovenskih goric za obdobje 2014-2020,
- Strategija razvoja turizma na območju 22 občin Zg. Podravja (Osrednja Štajerska) Maribor-Pohorje-Slovenske gorice in Dravsko polje 2010-2020,
- Strateški razvojni dokument Občine Lenart,
- Občinski prostorski načrt Občine Lenart (verzija 2021, v usklajevanju),
- Celostna prometna strategija (CPS) Občine Lenart.

CILJI STRATEGIJE

Kvalitativni cilji:

- Vzpostavitev močnega in kontinuiranega destinacijskega managementa z jasnim in učinkovitim pristopom upravljanja, promocije in trženja destinacije.
- Razvoj kadrov v turizmu.
- Informiranje in komunikacija z vsemi deležniki.
- Ustvariti ugodno okolje za povezovanje ponudbe in ponudnikov.
- Povezovanje vseh deležnikov pri razvoju in trženju destinacije.
- Pozicioniranje destinacijske znamke.
- Ustvariti celoletno atraktivno ponudbo.
- Ustvariti prepoznavna pristna celostna doživetja.
- Zagotoviti dostopnost informacij in turistične ponudbe.
- Vzpostaviti tržne relacije z receptivnimi agencijami.
- Zagotovitev pogojev za rastoč (zasebni) gospodarski sektor turizma z inovativnimi novimi zaposlitvami in zaposlitvenimi priložnostmi.
- Urejena turistična infrastruktura, ki omogoča razvoj novih dejavnosti in produktov.
- Vzpostavitev komplementarnih trajnostnih mehanizmov za nadstandardno varovanje okolja in naravne pestrosti.

Kvantitativni cilji:

- Dvig števila prihodov turistov do leta 2025 v občini za 100 %
- Oblikovanje enega (1) krovnega turističnega produkta in sklop povezanih integralnih produktov.
- Vzpostavljen en (1) usklajen urnik aktivne turistične ponudbe za dostopnost ključnih storitev 24/7.
- Dvig števila nočitev turistov do leta 2025 v občini za 30%.
- Dvig števila nočitev turistov v času nizke sezone od januarja do marca za 30%.
- Dvig števila razpoložljivih nočitvenih kapacitet v destinaciji za 50 % glede na trenutno število postelj.
- Dvig povprečne dobe bivanja iz 1,8 v letu 2021 nad 2,5 dni.
- Pridobiti vsaj enega (1) zelenega certificiranega ponudnika.

METODOLOGIJA PRIPRAVE

Strategija vključuje poglede vseh ključnih deležnikov s področja turizma v destinaciji Občina Lenart ter upošteva smernice, ki so začrtane v še aktualnem strateškem dokumentu na področju turizma - Strategiji trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021. Metodologija priprave strateškega dokumenta za področja turizma v destinaciji Občina Lenart je obsegala tri faze: namizna raziskava primarnih in sekundarnih virov, terenska raziskava prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti ter končna faza z analizo podatkov ter oblikovanjem smernic in ukrepov.

Graf 1: Ključni deležniki

V prvi fazi je bilo izvedeno namizno raziskovanje danosti in pridobivanje statističnih podatkov. Izvedena je bila raziskava sekundarnih virov (strokovna literatura, knjižno gradivo, statistični podatki, obstoječe študije, promocijski lokalni material, spletni viri ipd.) in pridobljeni podatki s strani primarnih virov prek

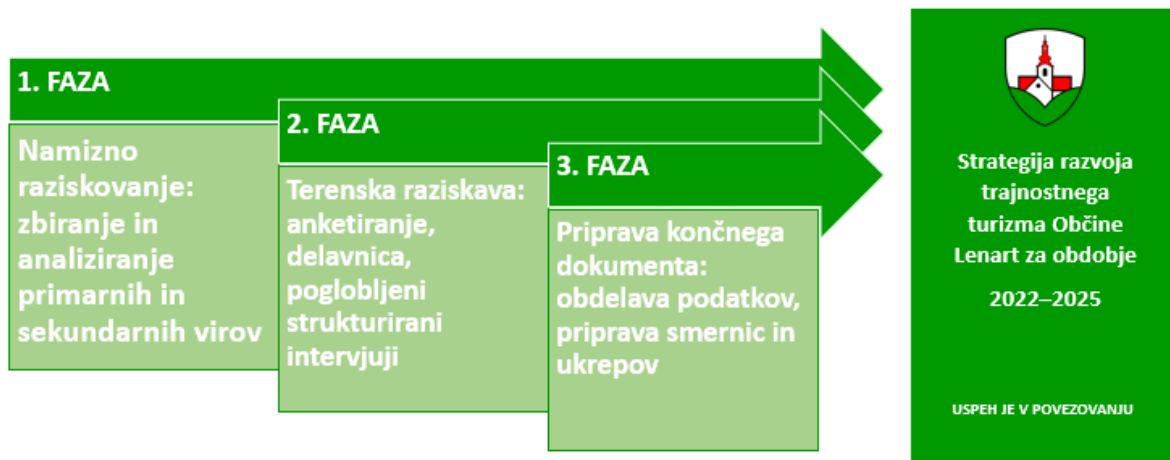
telefona in elektronske korespondence. Izvedena je bila celovita študija stanja. Izdelan je bil načrt vključitve zainteresirane javnosti v pripravo strategije. Pripravljeni so bili tudi anketni vprašalniki ter podporni material za izvedbo poglobljenih intervjujev.

Druga faza je zajemala raziskavo prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti na terenu. Zaradi omejevalnih epidemioloških razmer je delavnica s turističnimi deležniki, društvi in nadpovprečno angažiranimi krajani potekala preko Zoom platforme. Deležniki so bili povabljeni k soustvarjanju strategije preko spletne strani in z objavo v lokalnem časopisu Ovtar. Prebivalstvo je bilo naprošeno, da svoje mnenje prispeva prek izpolnitve anketnega vprašalnika (na voljo so bili v fizični obliki ter na spletu). V analizo so bili vključeni tudi izpolnjeni anketni vprašalniki za prebivalstvo Zelene sheme slovenskega turizma. Potrebe in mnenja obiskovalcev smo ugotavljali preko analize anket Zelene sheme slovenskega turizma, namenjene obiskovalcem. Participacija občinske uprave in relevantnih institucij je bila zagotovljena s kombinacijo opravljenih poglobljenih strukturiranih intervjujev in izpolnjevanja vprašalnikov. Ostali deležniki (turistično gospodarstvo, relevantne institucije, društva in nadpovprečno angažirani občani) so dobili pisno in elektronsko vabilo na zoom delavnico ter priložen anketni vprašalnik. Tisti, ki se delavnice niso udeležili, pa so bili pozvani, da vprašalnik izpolnijo samostojno in ga posredujejo občini. V okviru analize stanja in deležnikov so bili še dodatno identificirani deležniki posebnega pomena (predstavniki RASG, okoljevarstvene organizacije, relevantna društva ipd.), s katerimi so bili naknadno opravljeni poglobljeni strukturirani ciljno usmerjeni intervjuji. Zaradi aktualne epidemije so bili intervjuji izvedeni preko telefona in spletnih komunikacijskih orodij.

V končni fazi so bili analizirani vsi zbrani podatki. Generirane in identificirane so bile ugotovljene potrebe od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Podatki so bili interpretirani, aktualizirani ter povezani v konkretne ukrepe. Ukrepi so bili razporejeni v štiri sklope : učinkovito upravljanje, platforma za razvoj, oblikovanje nosilnih produktov ter povezovanje in trženje. Ukrepi zajemajo: opis aktivnosti, predvidenega izvajalca ter predvideno časovnico.

Končni strateški dokument je pripravila občinska uprava v sodelovanju z zunanjo sodelavko. Dokument je sestavljen v treh delih: analitičen, metodološki in strateško razvojni del.

Graf 2: Grafični prikaz priprave strateškega dokumenta

KAZALNIKI USPEŠNOSTI IN MONITORING

Uresničevanje strategije turizma na destinaciji se bo zagotovilo z jasno opredelitvijo izvajanja po posameznih opredeljenih ukrepih, odgovornostjo izvedbe in s krovnim nadzorom izvajanja s strani Občine Lenart. Visokega pomena je prepoznavanje pomembnosti vloge DMO in profesionalnega menedžmenta turistične destinacije, njene aktivne trženjske vloge in razvojnih nalog. DMO tudi pozitivno motivira ostale deležnike za proaktivno delovanje na področju turizma. Strateški dokument je posnetek stanja turizma na destinaciji danes in vključuje predvidene aktivnosti in nosilce za strateški razvoj do leta 2025.

Za uspešno izvajanje strategije je potrebno v roku 6 mesecev po sprejetju strategije izdelati tudi natančen razvojni načrt dela za obdobje vsaj 2 let ter ga natančno finančno ovrednotiti. Konec leta 2023 je potrebno razvojni načrt dela evalvirati, ga posodobiti in nadgraditi ter sprejeti v posodobljeni verziji z predvidenimi finančnimi viri za obdobje do leta 2025.

V nadaljevanju dokumenta so zastavljeni številni kvalitativni cilji in ukrepi, ki jih je treba izvesti po posameznih strateških področjih, v spodnji tabeli pa so opredeljeni ključni kazalniki uspešnosti za naslednje 5-letno obdobje.

Tabela 1: Ključni kazalniki

KAZALNIK	IZHODIŠČNA VREDNOST	CILJNA VREDNOST
Finančno ovrednoten razvojni načrt dela	0	2
Število prihodov turistov do leta 2025	7.000 ²	14.000
Število nočitev turistov do leta 2025	1.326 ³	1.725
Povprečna doba bivanja	1,8	2,5
Število razpoložljivih nočitvenih kapacitet	25	38
Število urejenih postajališč za avtodome	0	1
Aktivne povezave z receptivnimi agencijami	0	2

KLJUČNI POVZETKI TERENSKIH RAZISKAV

SPREMLJANJE STANJA V OKVIRU ZELENE SHEME SLOVENSKEGA TURIZMA SLOVENIA GREEN

Z namenom ugotovitve kaj prebivalci, obiskovalci in nosilci turizma potrebujejo ter identifikacije prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti destinacije Občine Lenart je bila izvedena terenska raziskava. Na podlagi anketiranja ciljnih skupin prebivalcev, turističnih ponudnikov in obiskovalcev s pomočjo uporabe anketnih vprašalnikov zasnovanih za spremljanje stanja v okviru zelene sheme slovenskega turizma Slovenia Green je bila opravljena osnovna analiza spremljanja napredka in stanja. Izvedba anketiranja se je pričela 1. junija 2021. Za anketiranje so se uporabili tipski vprašalniki, ki so sestavni del priloge Priročnika za pridobitev znaka SLOVENIA GREEN za destinacije in ponudnike. Anketiranje je trajalo do 13.1.2022.

Podatki o **obiskovalcih**, ki so bili zbrani v okviru te raziskave, so bili interpretirani v poglavju Analiza turističnega obiska.

² Ocenjena vrednost za leto 2021 na podlagi podatkov ponudnikov in vpisov v knjige obiskovalcev na Zavrhu

³ Podatek za leto 2021

Prebivalci so o zadovoljstvu s turizmom v destinaciji izražali v okviru 17 trditev in zadovoljstvo izražali z oceno od 1 do 5. Rezultati kažejo, da prebivalci razvoj turizma sprejemajo pozitivno in v njem vidijo priložnosti za dvig kakovosti in možnosti preživljanja svojega prostega časa: več prireditev, več možnosti rekreacije. Večina opazi, da razvoj turizma koristi celotni lokalni skupnosti (povprečna ocena 3,8). Opažajo trud, ki ga deležniki vlagajo v razvoj zelenega turizma in ga podpirajo (povprečna ocena 3,7).

Izkazujejo zadovoljstvo z delom RASG in občine na tem področju, ter menijo, da turizem sicer skrbi za ohranjanje narave in kulture, vendar ima tudi negativne posledice, kot je na primer vznemirjanje in uničevanje življenjskega okolja prostoživečih živali (povprečna ocena 3,5). Želijo si boljšega informiranja (ocena trenutnega obveščanja 3,4). Anketirani so neopredeljeni do razlike v tem, da pozitivni učinki turizma odtehtajo negativne ter do tega, da je razvoj storitev v občini (trgovine, zdravstvo, ...) posledica razvoja turizma (povprečna ocena 3,3). Iz odgovorov izhaja, da se občani zaradi turizma v občini ne čutijo manj varne ali da imajo zaradi tega višje življenjske stroške (predvsem z vidika storitev in lokalnih domačih izdelkov, ker cene v trgovinah so v Sloveniji tako ali tako povsod enake). Pri tem izpostavijo npr. ceno kave v Lenartu in na Bledu. Od pomladi do jeseni, ko beležimo največ obiskovalcev, gibanje turistov ni moteče, tudi ne povzročajo prekomernega onesnaževanja (ocena trditve, da turizem povzroča prekomerno onesnaževanje 2,5). Cene nepremičnin so sicer v porastu, vendar je to bolj posledica razvoja občine na drugih ravneh in bližina Maribora, Avstrije. Se pa že dogaja, da predvsem obiskovalci iz drugih delov Slovenije in Avstrije, ki si želijo oddiha ali življenja v bolj mirnem in čistem okolju pogosteje povprašujejo po nepremičninah – tako pri ponudnikih kot tudi na občini (povprečna ocena 2,7).

Iz ankete obiskovalcev je razvidno, da turisti v občino prihajajo z avti, kar pa za prebivalce še ni moteče (2,8). Prebivalci so dokaj neopredeljeni do možnosti svojega sodelovanja pri razvoju turizma (povprečna ocena 2,8). 17% anketiranih je odgovorilo, da njim ali njihovim družinskim članom turistična dejavnost predstavlja neposreden vir dohodkov.

Na raziskavo namenjeno **turističnemu gospodarstvu** se je odzvalo 16 ponudnikov, od tega 38% gostincev, 38% ponudnikov s dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji en ponudnik nastanitvenih kapacitet, en ponudnik rekreacije na prostem in ena turistična agencija, ki se hkrati ukvarja tudi z organizacijo prevozov in TIC. Večina sodelujočih ponudnikov je začela na področju turizma delovati v zadnjih 12 letih, le dva ponudnika sta na trgu že več kot 30 let. Ponudniki v povprečju redno zaposlujejo 6% zaposlenih, začasno 3,9% in imajo manj kot enega pripravnika na leto. Visok odstotek vprašanih nima nobenega zaposlenega ali je to v povprečju ena oseba. 6 ponudnikov imajo od 5 do 11 zaposlenih, ostali zaposlujejo dve osebi oz. manj. Skupno imajo 59 redno zaposlenih. Kot začasno pomoč naštevajo sorodnike, prijatelje, študente.

Delovanje na področju trajnosti so ponudniki izražali v okviru 24 trditev.

Zbrani odgovori kažejo, da je na področju doseganja trajnosti še veliko prostora za izboljšavo. Le 64 % ponudnikov redno in v polni meri spremlja porabo energije iz različnih virov. Od teh pa jih slaba tretjina meni, da svoje poslovanje v tem delu lahko še izboljšajo. 50 % se jih zaveda potencialnih posledic podnebnih sprememb za turizem v destinaciji, k katerim s svojim delovanjem prispevajo tudi sami. Tudi sami želijo ublažiti te spremembe tako, da izvajajo ukrepe za zmanjšanje porabe energije. 36% jih meni, da to počnejo v največji možni meri, 50 % jih še vidi možnosti za izboljšanje (senzorji za luči, zapiranje oken, ipd.), 28 % jih že uporablja obnovljive vire energije. Le 57% jih strogo ločuje odpadke. Polovica anketiranih ponudnikov izvaja ukrepe zmanjševanja plastičnih odpadkov, še nekoliko manj pa jih spremlja količino proizvedenih odpadkov (43%). 86% ponudnikov redno spremlja porabo vode, od tega jih polovica želi porabo tudi zmanjšati. Trenutno jih samo 21 % redno izvaja zmanjšanje porabe vode

in 7 % meni, da v polni meri reciklira odpadno vodo. 36% vidi nove možnosti za uporabo odpadne vode. 86 % anketiranih ponudnikov svoje goste tudi spodbuja k pitju vode iz pipe (jo strežejo pri kavi, ipd.), vendar jih le 50% meni, da se lahko za promocijo lokalne pitne vode bolj potrudijo. Goste sicer spodbujajo k varčevanju z energijo in vodo ter zmanjšanju količine in ločevanju odpadkov ampak so pri tem previdni. Zelo majhen odstotek 22% o tem goste opozarja in maksimalno informira. 29 % o tem ne razmišlja oziroma 7 % se to sploh ne zdi relevantno. 50 % ponudnikov izvaja tudi ukrepe za spodbujanje lokalne biotske raznovrstnosti ter varstvo in ohranjanje krajine, 14 % jih o tem razmišlja.

Polovica ponudnikov svoje goste spodbuja, da občino obiščejo oz. se po njej gibajo s trajnostnimi oblikami transporta. 43 % ponudnikov gostov ne spodbuja, 7 % pa jih o tem razmišlja.

Lokalno ponudbo vključuje 64 % ponudnikov, ki možnosti za dodatno vključevanje ponudbe ne vidijo. Preostali ponudniki menijo, da lahko v svojo ponudbo in poslovanje vključijo več lokalne ponudbe oz. o tem razmišljajo. V večini uporabljajo okolju prijazne izdelke (71%), ostali o njihovi uporabi še razmišljajo ali se jim ne zdi pomembna.

V okviru ankete je bil zaznan tudi pomemben izziv vezan na odpadno hrano. Ponudniki izvajajo ukrepe za zmanjšanje količine odpadne hrane kar v 84%. Delež odgovorov 28 %, da tega ne počnejo oz. jim ni relevantno je potrebno analizirati v kontekstu, da gre za različne ponudnike, sovpadajoč delež ponudnikov ne ponuja hrane in zato to za njihovo poslovanje ni pomembno. Sklepamo lahko torej, da ponudniki, ki ponujajo hrano v skoraj 100% deležu izvajajo ukrepe za zmanjšanje odpadne hrane.

Z lokalno turistično organizacijo sodeluje 57% ponudnikov, 29 % jih o tem razmišlja, ostalim se ne zdi relevantno. Ponudniki so seznanjeni z možnostjo prejemanja spodbud za pridobljen ekološki oz. trajnostni certifikat in jih to področje tudi zanima. Samo 14% ponudnikom se to ne zdi relevantno. 29% anketiranih razmišlja o oblikovanju strategije, akcijskega načrta ali politiki uvajanja trajnostnih praks, 43 % se to ne zdi pomembno. Še manj manjši pomen pripisujejo rednemu spremljanju, objavljanju in komuniciranju dosežkov na področju trajnostnih praks.

FOKUSIRANE AKTIVNOSTI ZA PRIPRAVO STRATEGIJE

Drugi del terenske raziskave so sestavljali ciljno usmerjeni anketni vprašalniki za prebivalstvo in turistične deležnike z namenom kvalitativne pridobitve podatkov o prednostih in slabostih na področju turizma. 19. 1.2022 je bila izvedena delavnica s turističnim prebivalstvom, nadpovprečno angažiranimi občani in društvi. Za poglobljen vpogled v tematiko, pa so bili opravljeni poglobljeni strukturirani intervjuji z identificiranimi deležniki, ki delujejo na posebnih področjih.

V sklopu raziskave je bilo obravnavanih več sklopov, ki jih lahko strnemo v naslednja področja: kdo smo, kašno je dojemanje naše blagovne znamke Občina Lenart / Visit Lenart, katere so vrednote destinacije, poslanstvo, željene asociacije v povezavi z našo destinacijo, kateri so ključni turistični produkti oz. ponudba, identifikacija potencialov, vizija za prihodnost, konkurenca, obstoječe trženjske aktivnosti ter zgodbe, ki jih želimo komunicirati.

Prebivalci (44% moških in 66% žensk) so na vprašanje po čem je Lenart, kot destinacija, najbolj poznan odgovarjali zelo različno. Največ jih je navedlo Zavrh v povezavi z Maistrovo dediščino in Grad Hrastovec, sledi trg Lenarta s cerkvijo, ŠRC Polena, kulinarika in vino, prelepo naravo in razglede. V manjšem deležu pa so anketirani prebivalci omenjali še jezera, prireditve LenaArt, Gostilno Šiker, kolesarske in pohodniške danosti, učne vrtove, trgovine, delovna mesta, stanovanja ter učne vrtove pri Sv. Rupertu.

Kot najbolj edinstveno, zanimivo in drugačno turistično znamenitost v Občini Lenart so občani skoraj soglasno prepoznali Zavrh z Maistrovo dediščino, slabih 30% anketirancev je izpostavilo tudi dediščino Agate v povezavi z zgodovino čarovništva in Gradom Hrastovec, nekaj manj pa še jezero Komarnik. Zaznani so bili tudi odgovori: Cerkev Sv. Ruperta z učnimi vrtovi, Štralek ter Jezeri Pristava in Radehova. Nato so bili naprošeni, da rangirajo od 1 do 5 pet po njihovem mnenju najboljših turističnih zanimivosti oz. programov v destinaciji Lenart. Okoli 60% anketiranih domačinov je na prvo mesto postavilo zopet Zavrh z Maistrovo dediščino, na drugem mestu je Jezero Komarnik, tretjo mesto pripada Gradu Hrastovec, statistično takoj za njim pa ŠRC Polena ter Jezero Radehova in center Lenarta s cerkvijo, ki sta bila skoraj izenačena. Takoj za prvimi šestimi, so prebivalci izpostavili prireditve, še posebej LenArt. 19% vprašanih je kot drugo izbiro pogosto navedlo gostilno Šiker. Ovtarja ali vinsko dediščino je kot drugo tretjo ali četrto izbiro prepoznalo nekaj manj kot 30% sodelujočih. Po 14% vprašanih je izpostavilo Agato in z njo povezano dediščino čarovništva, ter kot povprečno četrto izbiro učne poti. Pod tretjo, četrto in peto izbiro pa so posamezniki izpostavili tudi Vrtove pri Sv. Rupertu, Mestni park, folkloro in Račji gaj.

Kot skrite potenciale so prebivalci omenili: vilo na Štraleku, umetniško družino Golja, ureditev Močvirskega vrta ob Vrtovih Sv. Ruperta.

Koliko v gospodarskem smislu prebivalcem pomeni turizem smo preverjali v okviru treh vprašanj. Ali je po vašem mnenju turizem trenutno ena izmed pomembnih gospodarskih panog? Ali menite, da ima trajnostni turizem dober potencial kot gospodarska panoga v prihodnosti? Ali v prihodnosti vidite zase, svoje bližnje ali znance priložnost za zaposlitev na področju turizma? Da je turizem trenutno ena izmed pomembnih gospodarskih panog, meni 73% anketiranih. Z izjemo enega vprašanega so v skoraj 100% deležu vsi odgovorili, da ima trajnostni turizem dober potencial kot gospodarska panoga v prihodnosti. Polovica anketiranih prebivalcev v prihodnosti vidi zase, svoje bližnje ali znance priložnost za zaposlitev na področju turizma. Izmed tistih, ki zaposlitvenih možnost na področju turizma ne vidi je 61% starih med 45 in 64 let, ena je stara pod 25 let, 19% pa med 25 in 44 let.

Kot najbolj prepoznavne tradicionalne jedi v Občini Lenart so prebivalci po vrstnem redu naštel: gibanco (71%), meso iz kible (34%), kislo zelje, repo in koline (24%), , šarloto (18,5%), ocvirkovko (16%), kruh in sadni kruh (13%), omenili pa so tudi koruzne žgance z zeljem, pečene ajdove žgance, plehovko (koruzna pogača z jabolki) prekajeno meso, rjavi luk, žledčkovno kislo juho, sire, bučno olje, zaseko, kvasenico, močnate jedi, domači narezek, mlečne kumare in še nekaj posameznih jedi, ki so tipične za celotno slovensko območje.

Na vprašanje glede turistične blagovne znamke Lenart večino anketiranih ni odgovorilo. Tisti, ki pa so, jo vidijo kot eko, zeleno, prepoznavno, gostoljubno, sodelovalno in povezano s športom (kolesarstvo, športni turizem). Napisali so tudi, da rabi strategijo, da je potrebno vlagati v njeno prepoznavnost in da mora biti zgodbarsko obarvana.

Na koncu smo prebivalce povabili tudi k predlogom za izboljšave na področju turizma. Tudi na to vprašanje so anketiranci nekoliko slabše odgovarjali. Največ vprašanih pogrša nočitvene kapacitete in si želijo, da bi jih bilo na voljo vsaj za en avtobus. Menijo tudi, da destinacija potrebuje prepoznavno znamenitost, kot je na primer nov razgledni stolp, zipline ali fontana, več aktivnosti za prepoznavanje Ovtarja kot blagovne znamke ter pestrejšo gostinsko ponudbo z lokalno prehrano. Izpostavili so tudi, da so potrebne dodatno označene kolesarske poti, turistično agencijo, ki bi pripeljala goste, več reklame za športne dogodke, razvoj Polene in Radehove v smislu turistične infrastrukture, koledar prireditev in oživitve dediščine Gradu Hrastovec in Črnega križa. Glede razvoja so bili podani posamezni odgovori vezani na ekološko ozaveščanje prebivalstva, menijo da potrebuje destinacija svoj zavod za turizem in mladinski kulturni center s hotelom, pa tudi strateško usmerjenost področja turizma.

Zanimiv predlog je bil tudi spodbujanje poenotenja balkonskega cvetja v tradicionalne aranžmaje – roženkraut, asparagus, fuksije ter menjavo sezonskih cvetnic za trajna zelišča.

Delavnica je potekala 19.1.2022 preko platforme Zoom, udeležilo se je 17 udeležencev. Na delavnici je tekla beseda o asociacijah, povezanih s turistično destinacijo Lenart, ključnih lastnostih destinacije, na katerih bi morali graditi prepoznavnost, aktualni turistični ponudbi, obstoječi in potrebni infrastrukturi, zgodbah, ki jih destinacija ima, idealni viziji, obiskovalcih, ki jih imamo in kakšne si želimo, prednostih in slabostih destinacije ter o turistični blagovni znamki Visit Lenart.

Udeleženci destinacijo vidijo kot zeleno destinacijo s čudovito naravo in zanimivo kulturno dediščino. Vidijo jo kot Ovtarjevo deželo, ki ima prelepa jezera, lepo Agato in čudovita vina. Menijo sicer, da manjka ena izjemna atrakcija, na kateri bi želeli graditi prepoznavnost, kljub temu pa so izpostavili bogat nabor ključnih turističnih produktov: Zavrh z njegovo zaokroženo in pestro ponudbo (odziv je dober, gostje se vračajo, veliko je kolesarjev in pohodnikov, Zavrh je celodnevna destinacija in temelji na zgodbi vina in Rudolfa Maistra), vsa jezera v destinaciji (imajo velik potencial za razvoj dejavnosti, potrebno je urediti pohodniške poti), Ovtarja kot vinogradniški in naravovarstveni lik, čebelarstvo in apiterapijo (že sedaj je velik delež tujejezičnih gostov, ki iščejo butično ponudbo, želje za razvoj so usmerjene v konceptualizacijo apiterapije v moderen čas), novi mestni park, Agato in z njo povezano dediščino in zgodbe (Agata lahko predstavlja stalno, nesezonsko ponudbo na več lokacijah, zgodbe so pomembne, z njo povezana dediščina je posebna). Kot zanimivo ponudbo so izpostavili tudi izvir slatine, območje osamelega krasa in ročen odlov rib iz Komarnika.

Glede infrastrukture so bili zaznani naslednji izzivi: premalo parkirišč na Zavrhu za obiskovalce (sedaj max. 10 parkirnih mest), potrebna je celostna prenova označb in kažipotov in optimizacija postavitve turističnih tabel (potrebne so tudi nove), v bližini jezera Komarnik je potrebna gostinska ponudba, sicer pa menijo, da je Komarnik zeleno bogastvo (tudi botanični vrt), ki ga je potrebno varovati na najvišji ravni.

Glede obiskovalcev, ki jih imamo sodelujoči ugotavljajo, da je okoli 60% domačih gostov, 40% pa tujih. Veliko obiskovalcev je pred epidemijo prihajalo na prireditve in tudi na ogled z avtobusom. Opazen je tudi neizkoriščen potencial prehodnih gostov, ki s tujimi tablicami (predvsem nemški, češki turisti, ki se s prečkanjem po stranpotih izognejo plačilu vinjete) potujejo zgolj čez Občino Lenart. Te bi bilo dobro pritegniti, da se ustavijo. Kakšni bi v prihodnosti morali biti gostje, pa je mnenje deljeno (butični turizem in, vs. sprejemanje avtobusov). Ugotavljajo, da bi goste lahko vabili tudi na učne delavnice (učenje spretnosti in tradicionalnih obrti). Vsi sodelujoči se strinjajo, da si želimo goste, ki ljubijo prelepe razglede, biotsko pestro naravo, odlična vina, dobro kulinariko in prijazne ljudi. Strinjajo se tudi, da je potrebno preseči vaške prireditve in da je individualni pristop prava pot. Uspeh vidijo v povezovanju in skupnih zgodbah, sklenejo, da je nujno narediti urnik in vzpostaviti mehanizem dežurstev, da bo gostu ponudba dosegljiva 24/7. Želijo si tudi TIC, ki deluje ob koncu tedna. Vino je največji potencial. Lenart vidijo kot destinacijo iz katere grejo vina v svet. Skupno izpostavijo potrebo po prebojni promociji in sklenejo, da se premalo cenimo.

Nadalje je beseda tekla o lokalni kulinariki, prisotni so kot tradicionalne izpostavili: domerli, plehošnico, gibanco, meso iz kible, ocirkovko, slovenjegoriški štrukelj, domače testenine.

Prisotni sta bili tudi predstavnici VDC Polž in Osnovne šole Lenart. Obe instituciji vsaka s svojo ciljno skupino veliko pozornosti namenjata turizmu. VDC Polž je vzpostavil Center lokalne ponudbe, kjer so dnevno vpeti 4 varovanci z mentorico. Prepoznajo tudi potencial nadgradnje in možnosti podaljšanja delovnika. OŠ pelje številne dejavnosti za spodbujanje mladih. Trenutno je najbolj aktualen projekt

vezan na Agato in Friderika. V okviru projekta Erasmus razvijajo njuno zgodbo na doživljajski način. Oblikovane bodo zgodbe za otroke, ki bodo vezane na različne lokacije in aktivne prek QR kod. Vključena bo povezava z tradicionalnimi jedmi. Izvedli bodo tudi mednarodno predstavitev.

Deležniki, ki se delavnice niso udeležili, so bili pozvani k izpolnitvi **anket za turistične deležnike** oz. so svoje mnenje podali **prek strukturiranih intervjujev**. Pri tej skupini vključenih so bili pri vprašanju kako vidijo destinacijo Lenart poenoteni. Vidijo jo kot zeleno destinacijo in središče Slovenskih goric. Tudi kot blagovno znamko jo vidijo zeleno, takšno, ki izpolnjuje obljubo varovanja narave, destinacijo prijaznih ljudi ter pristne in povezane ponudbe. Strinjali so se, da je premalo prepoznavna in da je potrebno zagotoviti širše aktivnosti na področju promocije.

Menijo, da bi se ključna prepoznavnost morala graditi na vinu in kulinariki, naravnih danostih in jezerih, Frideriku in Agati, Ovtarju in Ovtarjevi ponudbi, Komarniku ter na Maistrovem Zavrhu. Kot glavne bisere so izpostavili: Grad Hrastovec, skupne pašnike na Šetarovem, področje osamelega krasa, Slatino Lormanje, zgodbo Agate in spoznavanje vrtnic ter ostale raznolike zeliščarske in botanične dejavnosti v Voličini. Med ključne produkte so sodelujoči umestili LenArt. Veliko potenciala vidijo tudi na splošno v razvoju kulinarike, v novi festivalni prireditvi Umetnost rizlinga & gibanice ter v Agatinih skrivnostih. V okviru nove ponudbe so omenili možnost obuditve kasaške tradicije, ribiški turizem, organizacije porok na prostem, vzpostavitev centra znanja na področju ročnih spretnosti, tradicionalnih obrti in peke, turističnega naravoslovnega vodiča okoli Komarnika ter postavitve brvi, ki bi vzpostavila prehod med jezeri in omogočila krožno pot. Izpostavljena je bila tudi ideja, da se ponudba poveže tudi geografsko in se pri trženju da poudarek na tri zaokrožene enote: destinacija Zavrh-Voličina, destinacija jezera in destinacija center Lenarta, park in Polena.

Goste, ki prihajajo v Občino Lenart zaradi turizma, so opredelili kot zaključene skupine, posameznike, družine, čebelarje, pohodnike in ljubitelje kulturne dediščine. V prihodnje pa si želijo predvsem gostov, ki bi ostali dlje časa in se vračali.

Iz vidika infrastrukture zaznavajo potrebo po novih tematskih kolesarskih in pohodniških poteh, dodatnih nočitvenih kapacitetah, boljši dostopnosti turistične ponudbe ob večerih, praznikih in vikendih. Opažajo, da je potrebno obnoviti obstoječe table in kažipote ter avtobusne postaje in počivališča. Na turističnih lokacijah se večkrat zazna tudi kopičenje odpadkov, predlagajo namestitev več košev in bolj ažurno spremljanje stanja odvrženih smeti, še posebej na področju Komarnika. Potencial vidijo tudi v znamenju Črni križ, zato se predlaga posebna pozornost pri ureditvi spomenika. Zanimiv je tudi predlog, da bi se ob prireditvah in v času večjega obiska turistov, organiziral zeleni javni prevoz (električni vlak, kočije ipd.). Na okoljevarstvenem področju so bile predlagane tudi dodatne aktivnosti za zaščito dreves in ozaveščanje o njihovem pomenu. Predlagana je bila priprava Pravilnika o varstvu dreves, predlagali so izvedbo aktivnosti za odstranitev kablov pri štorčlinem gnezdu in strožji nadzor nad hrupom (zaradi motornih vozil) na območju Komarnika.

Vizija, ki jo za destinacijo vidijo je postati butična, idealna, mirna in turistično poznana destinacija. Ovtarjeva dežela, po vzoru avstrijskega Vulkanlanda, znana po gostih, ki se vračajo in cenijo pristno kulinariko.

Sodelovale so tudi naslednje institucije: KGZS Ptuj, OE Lenart, Župnišče Lenart, Komisija za naravo in okolje in RASG, ki so prispevale svojo strokovno mnenje in pogled na razvoj turizma.

ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, NEVARNOSTI IN PRILOŽNOSTI

PSPN matrika oz. SWOT analiza je nastala na podlagi terenske raziskave in analize različnih virov podatkov .

Tabela 2: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

PREDNOSTI	SLABOSTI
▪ Izjemna biotska pestrost ▪ Neverjetni razgledi ▪ Geomorfološke posebnosti (osameli kras, gorice ipd.) ▪ Danosti za pohodništvo in kolesarjenje ▪ Jezera Radehovo, Pristava in Hrastovski ribniki kot vodne atrakcije ▪ Jezero Komarnik kot spomenik državnega pomena ▪ Odlični vinogradniki ▪ Več svetovnih rekordov v Guinnessovi knjigi rekordov ▪ Ohranjena kulturna dediščina vezana na obdobje 1. in 2. svetovne vojne ▪ Tradicija prireditev in dogodkov (KOS Lenart, LenArt, Püta fest, Prvomajski pohod, Martinovanje, Trgatev na Zavrhu ipd.) ▪ Ohranjena nesnovna dediščina (ročne spretnosti, ustno izročilo ipd.) ▪ Razvita je ljubiteljska kultura ▪ Sezonsko neodvisna ponudba ▪ Destinacija je že prepoznavna v povezavi z Gradom Hrastovec (Agata in Črni križ pri Hrastovcu) in Rudolfom Maistrom ▪ Destinacija kot regionalno prometno in upravno središče ▪ Viničarska, čebelarska in kmečka tehnična dediščina ▪ Ohranjena nesnovna dediščina (Ovtar, ročne spretnosti, tradicionalne obrti) ▪ Bližina Avstrije ▪ Bližina avtoceste ▪ Destinacija je varna ▪ Znak kakovosti Slovenia Green Silver	▪ Razpršen destinacijski management ▪ Nepripravljeno lokalno okolje na aktivni turizem ▪ Nepovezana turistična ponudba ▪ Časovno neuravnotežena dostopnost ponudbe ▪ Pomanjkanje nočitvenih kapacitet ▪ Neizražen lokalni značaj kulinarčne ponudbe na ravni gostinske ponudbe ▪ Slaba prepoznavnost destinacije ▪ Neprepoznavnost Štajerske kot turistične destinacije v Slovenskem prostoru ▪ Pomanjkanje športne infrastrukture ▪ Pomanjkanje koles in e- koles za izposajo ▪ Blagovna znamka nima izdelane CGP in ni modernizirana ▪ Pomanjkanje digitalnih materialov za promocijo ▪ Pomanjkanje sodobnih večjezičnih materialov za promocijo ▪ Ni vzpostavljenega sistema za marketing in promocijo ▪ Ni jasne signalizacije in pojasnil v tujih jezikih ▪ Pomanjkljivo znanje tujih jezikov s strani ponudnikov (predvsem angleščine) ▪ Destinacija se relativno redko pojavlja v medijih v povezavi s turizmom ▪ Ni urejenih parkirišč za turistične avtobuse ▪ Ni urejenih parkirišč za avtodome s potrebno infrastrukturo ▪ Neprivlačnost destinacije za turistične agencije zaradi trenutnega majhnega obisk (začaran krog – majhno povpraševanje - majhna ponudba) ▪ Ponudba produktov je razpršena in ni jasnega sistema povezovanja ter kombiniranja v atraktivne aranžmaje
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
▪ Odlična domača kulinarika ▪ Prijazni ljudje ▪ Tematsko povezovanje ponudnikov v regiji (mnogo dobrih izhodiščnih tematik) ▪ Ponudba za goste iz tujih držav	▪ Pomanjkanje zadostnih finančnih sredstev za dolgoročno izvajanje strateških načrtov za razvoj in promocijo turizma na vseh ravneh

▪ Nadgradnja ponudbe primerne za kolesarski in pohodniški turizem ▪ Nadgradnja produktov, osnovanih na Rudolfu Maistru, Agati, lokalni kulinariki, naravovarstvu ▪ Povečanje števila integralnih turističnih produktov ▪ Širitev kapacitet pokritih športnih površin v sklopu športne dvorane ponuja možnosti organizacije velikih prireditev in priprav športnikov ▪ Priprava idejne zasnove »prebojnega projekta« z visoko turistično atraktivnostjo, prepoznavnostjo in dodano vrednostjo z multiplikativnimi učinki ▪ Oživljanje rokodelskih dejavnosti na sodobne načine ▪ Ekološko kmetijstvo ▪ Vzpostavitev krajinskega parka Kamenščak - Hrastovec	▪ Projektni pristop RASG na področju razvoja turizma (odvisnost od sredstev LAS, evropskih projektov ipd.) ▪ Počasne spremembe zakonodaje in sprejemanje aktov na državni ravni ▪ Intenzivno kmetijstvo ▪ Pomanjkanje interesa lokalnih prebivalcev za investicije v turizem ▪ Zaviranje turističnega razvoja s strani lastnikov parcel in neurejena razmerja na površinah naravovarstvenega pomena ▪ Slaba podpora države na področju okoljevarstvenih prizadevanj ▪ Nejasna uvrščenost destinacije Osrednjih Slovenskih goric v nacionalnih turističnih strateških dokumentih (STO) ▪ Slabša dostopnost z javnim prevozom ▪ Pomanjkanje kakovostne in kompetentne delovne sile ▪ Neodzivnost na spremembe in trende
---	--

AKTUALNE AKTIVNOSTI RASG ZA PODROČJE TURIZMA

Razvojna agencija Slovenske gorice (RASG) je osrednja razvojna institucija regije. Za Občino Lenart izvaja dejavnost TIC ter koordinira in podpira izvajanje regijsko usmerjenih razvojnih in povezovalnih projektov. Koordinira tudi delovanje LAS Ovtar in vodi izobraževalni center Slovenske gorice.

Razvojna agencija Slovenske gorice z različnimi projekti skrbi za razvoj turizma, malega gospodarstva, kadra in infrastrukture na podeželju. V nadaljevanju izpostavljamo nekaj trenutno aktualnih relevantnih projektov za področje turizma:

- Ovtar na rajžo gre: Projekt je namenjen širjenju mreže Ovtarjeve ponudbe. Dodana vrednost bo ojačana baza ponudnikov (predvidene so tudi delavnice za opolnomočenje), priprava kataloga s turistično vsebino Slovenskih goric v treh jezikih, turistični zemljevid območja vzhodne Slovenije, nadgradnja ponudbe dogodkov s Festivalom slovenjegoriške gibance.
- Incoming agencija: Gre za projekt širšega območja Štajerske, ki opaža, da je z vidika turizma slabo prepoznano in promovirano. Dodana vrednost projekta bo poglobljena analiza obstoječe ponudbe in razvoj nove, animacija različnih deležnikov (ponudniki, zavodi za turizem, lastniki kulturne in naravne dediščine, relevantni javni zavodi, drugi zainteresirani deležniki), določeni bodo standardi za trženje, oblikovana bo prodajna spletna stran, pripravljene tiskovine in optimizirano digitalno informiranje.
- Na tržnico z Ovtarjem: Projekt nagovarja izziv prehranske samooskrbe na območju Slovenskih goric. Dodana vrednost je v analizi obstoječe integralne turistične ponudbe ter oživljanje lokalne ponudbe na tržnicah območja LAS.
- Center lokalne ponudbe: Gre za projekt širšega družbenega pomena, saj integrira ter družbeno-koristno in delovno aktivira osebe s posebnimi potrebami in motnjami v razvoju. V okviru projekta je že zaživel prostor v centru Lenarta s ponudbo in prodajo lokalnih izdelkov ter nudi dodatno turistično informativno ponudbo. Je prostor kjer pod mentorstvom operativne naloge izvajajo osebe vključene v VDC Polž. Projekt se izvaja v času delovnih dni v dopoldanskem času.

- Zeleni biznis: Gre za projekt usmerjanja podjetništva v trajnostne dimenzije in aktivacijo ranljivih ciljnih skupin. Udeleženci projekta z dolgim imenom Zeleno podjetništvo v slovenskih goricah, pridobijo znanja za samostojno uporabo informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, komunicirajo v nemškem jeziku, osvojijo veščine poslovnega bontona in javnega nastopanja. Znajo izbrati ustrezno pravno organizacijsko obliko za svojo dejavnosti, upoštevajo načela zelenega delovnega mesta in zdravega življenjskega sloga.
- Kolesarske poti na območju ORP Slovenske gorice: Projekt geografsko obsega Območno razvojno partnerstvo (ORP) Slovenske gorice. sofinancirana iz evropskih kohezijskih sredstev do leta 2022, v okviru Drugega dogovora za razvoj regij, prednostne naloge 4.4 Spodbujanje mobilnosti. V preostalem območju pa gre za izgradnjo državne kolesarske mreže, ki jo bo izvedla DRSI.
- City Cooperation II – Aplikacija Visit Lenart: Spletna stran VisitLenart že obstaja. V nastajanju je še mobilna aplikacija, ki bo predstavila tradicijo, kulturo in zgodovino krajev občine Lenart. Velika dodana vrednost je navigacijski del do znamenitosti, atrakcij in gostinske ponudbe. Usmerjena je v povečanje lokalne potrošnje.
- PONI (Podjetno Nad Izzive): Gre za projekt, ki v lokalnem okolju s podpornimi razvojnimi in izobraževalnimi aktivnostmi spodbuja podjetništvo ter opolnomoči podjetnika za njegovo nadaljnjo poslovno pot. Za področje turizma je projekt relevanten iz vidika spodbujanja prebivalcev k realizaciji svoje podjetniške ideje na področju turizma.

STRATEŠKO RAZVOJNI DEL

RAZVOJNE PRIORITETE

Pričujoča strategija turizma je prvi tovrstni celosten dokument osredotočen na mikrolokacijo Občine Lenart, ki strateško usmerja njen razvoj na področju trajnostnega turizma. V preteklih obdobjih je bila razvojna strategija turizma vključena v ostale razvojne občinske dokumente ali pa je bila del regijskih strateških dokumentov (npr. Razvojni program območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice 2014–2020, Strategija razvoja turizma na območju 22 občin Zg. Podravja (Osrednja Štajerska) ipd.). Temeljni izziv, ki ga nagovarja ta strategija je vezan na pozicioniranje destinacije. Z vidika tipa ponudbe in motivov za prihod ima Lenart sicer danosti vinske destinacije. Z vidika stacionarnega turizma je odlična izhodiščna točka za dnevni obisk ponudbe Panonske termalne Slovenije, Maribora kot kulturne prestolnice, pozimi pa Pohorja kot snežne pravljice. Z vidika dnevnega turizma, pa je odlična butična zelena destinacija za stacionarne goste na Pohorju, v Mariboru in Prlekiji in Prekmurju. Kako Lenart pozicionirati kot zeleno butično destinacijo, katere produkte krovno izpostaviti in kako postaviti zdrave temelje za nadaljnji razvoj turizma, so glavna vprašanja. Iz njih pa izhajajo izzivi, s katerim se bomo ukvarjali v strateškem razvojnem delu dokumenta.

Velja poudariti, da je osrednji cilj razvojnega obdobja 2022-2025 vzpostavitev ugodnega okolja in zdravih temeljev za razvojni preboj turizma kot gospodarske panoge v naslednjem razvojnem obdobju.

V analitičnem delu dokumenta smo predstavili prednosti, slabosti, priložnosti in izzive na področju turizma v Občini Lenart, v nadaljevanju dokumenta pa povzemamo ključne operative izzive – razvojne prioritete, ki so v največji meri vezane na ustrezno uravnoteženje aktivnosti in hkrati krepitev stacionarnega in dnevnega segmenta turizma v Lenartu.

Graf 3: Razvojne prioritete za obdobje 2022-2025

DESTINACIJSKI MENEDŽMENT

Naloge destinacijskega menedžmenta izvaja Občina Lenart v sodelovanju s RASG. Zaradi kadrovskih omejitev in razpršenosti delovnih nalog občinska uprava ne more opravljati klasične funkcije destinacijskega menedžmenta v obsegu, ki bi bil potreben. Trenutno stanje na področju kadrovske pokritosti v okviru obstoječe organizacije dela na področju turizma kaže, da področje turizma v okviru svojih delovnih nalog in poleg obsežnih drugih delovnih nalog pokrivajo 3 sodelavci: višji svetovalec za gospodarstvo, turizem in varstvo okolja, višja svetovalka za kulturo in splošne zadeve ter strokovna sodelavka, ki opravlja vlogo zelene koordinatorice za turizem. Ti sodelavci po potrebi vključujejo tudi ostale zaposlene. Najmočnejši člen DMO je trenutno Zelena koordinatorica, ki v sklopu aktivnosti zelene sheme slovenskega turizma Slovenia Green skrbi za povezovanje deležnikov in trajnostno usmeritev. V podporo obstoječi strukturi upravljanja je tudi posvetovalno telo za področje okoljevarstva - Komisija za naravo in okolje, ki jo je Občina Lenart ustanovila leta 2018. Sestavlja jo 7 predstavnikov različnih interesnih združenj (lovci, ribiči, orintologi itd.). Razvojno funkcijo v okviru destinacijskega managementa je do sedaj Občina Lenart zaupala RASG, ki v destinaciji Lenart izvaja tudi dejavnost turističnega informiranja TIC.

Stanje na terenu kaže, da TIC deluje kontinuirano v času med ponedeljkom in petkom v dopoldanskem času, pozno popoldan, med vikendi in v času praznikov, ko je povpraševanje po informiranju največje, so vrata zaprta. Vezano na razvojno funkcijo, je razvoj, ki ga za destinacijo opravlja RASG močno povezan z regionalnimi projekti, medtem ko za samostojne razvojne turistične projekte destinacije Lenart, skrbijo sodelavci občine sami. Strategije razvoja turizma na regionalni ravni Osrednjih Slovenskih goric ni, tudi razvite vizije ne. Obstoječa strateška dokumenta, ki se delno dotikata področja turizma, sta Razvojni program območnega razvojnega partnerstva Slovenske Gorice 2014–2020 in Strategija lokalnega razvoja (SLR) LAS OVTAR Slovenskih goric za obdobje 2014-2020. Razvojne aktivnosti so značilno projektno vezane. So bile pa v okviru izvedenih projektov LAS in drugih centralnih ter mednarodnih projektov ustvarjene podlage, ki ob vzpostavitvi enotnega učinkovitega centralnega menedžmenta lahko služijo kot dobra strateška baza za nadgradnjo in dopolnjevanje ter omogočijo bistveno hitrejše napredovanje področja turizma.

Uspešen management destinacije temelji na skupni viziji in močnem partnerstvu. Zato je potrebno telo na destinacijski ravni, ki je povezovalni, razvojni in kreativni člen. To telo nato ustrezno komunicira z regionalno strukturo (RASG), jo usmerja, postavlja prioritete in motivira. Za uspešen strateško voden razvoj turizma v destinaciji ter za potrebe izvajanja vseh načrtanih ukrepov, ki si jih je destinacija zadala za obdobje 2022–2025, se v prvi fazi predlaga ustanovitev samostojne enote v okviru občinske uprave, ki bo v okviru svojih pristojnosti uradno opravlja funkcijo lokalne DMO (organizacije za destinacijski management). Dejavnost TIC se nadgradi in okrepi. Za izvedbo se zadolži RASG. V nadaljevalni fazi, pa se preuči relevantnost ustanovitve samostojne organizacije, ki bi skrbela za učinkovit destinacijski management (občina samostojno ali pa v partnerstvu s sosednjimi destinacijami s podobnimi interesi).

Graf 4: Fazna vzpostavitev DMO

Za vodenje enote za turizem se zadoži osebo s kompetencami, znanjem, izkušnjami in referencami na področju vodenja razvojno-trženjskih projektov v trajnostnem turizmu in z visoko stopnjo okoljevarstvene zavesti ter kreativnosti. Ta enota ažurno v sodelovanju s turističnim gospodarstvom pripravlja dvoletni razvojni program dela in financiranja aktivnosti ter ga na letni ravni ažurira. Zaradi neposredne povezanosti turizma s področjem varstva okolja ter vedno več splošnih upravnih delovnih nalog na področju varstva okolja in trajnosti, je funkcijo enote možno združiti tudi s področjem okolja oz. trajnostnega razvoja, v obliki združene enote za turizem, okolje in trajnostni razvoj.

Osnovne naloge, ki jih ustanovljena enota opravlja so:

- upravljanje destinacijske znamke,
- koordiniranje zelenega razvoja turistične destinacije,
- skrb za uravnoteženo vključevanje javnega sektorja, zasebnega sektorja in prebivalcev v turistični razvoj destinacije,
- razvoj javne turistične infrastrukture,
- skrb za kakovost,
- skrb za ustrezno usposobljenost ekipe ter sledenje trendom,
- lokalno povezovanje deležnikov, ki so povezani s področjem turizma in skrb za mreženje,
- strateški razvoj novih produktov v sodelovanju z zunanjimi izvajalci,
- sodelovanje z receptivnimi agencijami in TIC,
- povezovanje s sosednjimi destinacijami,
- v sodelovanju s TIC skrb za tržno-komunikacijska gradiva,
- v sodelovanju s TIC skrb za sodobni vsebinski digitalni marketing (Instagram, FB, spletna stran Visit Lenart ipd.),
- komuniciranje s poslovnimi javnostmi (B2B).

Pomembna naloga ustanovljene enote za turizem je tudi skrb za vzdrževanje pridobljenega znaka kakovosti v okviru zelene sheme slovenskega turizma Slovenia Green.

VZPOSTAVITEV UGODNEGA OKOLJA ZA RAZVOJ

OSREDNJI CILJ: OPOLNOMOČEN TURISTIČEN SEKTOR IN VSPOSTAVLJENO PODPORNO OKOLJE ZA TURISTIČNI PREBOJ

Temelj za prelomni razvojni moment je ustvarjanje ugodnega okolja za razvoj. Destinacija Občina Lenart je na področju turizma neodkrit biser s številnimi danostmi, ki jih je potrebno aktivirati za turistični preboj. Ena od ključnih zadev je vzpostavitev učinkovitega destinacijskega managementa, ki smo ga obravnavali v prejšnjem poglavju. Temu sledi ustvarjanje ugodne klime za turizem v destinaciji ter potrebna infrastruktura. Potrebno je ustvariti pogoje, ki bodo javnemu sektorju dolgoročno omogočali uspešno celostno upravljanje, razvoj in promocijo turizma, zasebnemu sektorju pa razvoj kakovostne in trajnostne turistične ponudbe. Posebno pozornost je pri tem potrebno posvetiti tudi interesnim skupinam oz. nevladnim organizacijam ter prebivalcem, ki se jih v večji meri vključi v načrtovanje in izvajanje turističnih politik.

Bistvenega pomena je informiranje deležnikov in ozaveščanje. V okviru terenskega zbiranja izhodišč za pripravo strategije (anketiranje prebivalstva, delavnica z deležniki in individualni poglobljeni intervjuji) je bilo zaznано sledeče:

- prebivalstvo slabo pozna turistične potencialne kraja,
- turistični ponudniki slabo poznajo preostalo turistično ponudbo,
- šibko je povezovanje ponudnikov,
- prebivalstvo o prednostih in slabostih turizma ne razmišlja,
- nizka je okoljska ozaveščenost prebivalstva, še posebej kmetijskega sektorja,
- potencial turizma kot gospodarske panoge je slabše prepoznan v lokalnem okolju.

Ustvarjanje ugodne klime za razvoj trajnostnega turizma je pogojeno s prepoznavanjem pozitivnih učinkov turizma v destinaciji. Trajnostni turizem temelji na zdravem avtohtonem okolju, ohranjeni tradiciji in pozitivni socialni klimi lokalnega prebivalstva. Pri razvoju turizma je tako potrebno poleg podjetniških priložnosti in ekonomske aktivacije dosledno razvijati tudi mehanizme za visoko stopnjo varovanja naravnega okolja, ustvarjati turistično ponudbo in infrastrukturo, ki hkrati koristi prebivalcem in obiskovalcem ter skrbeti za zdravo in odprto družbeno okolje. Trajnostna etika je nekaj, kar je potrebno ozavestiti, to pa ne gre čez noč. Ozaveščanje je proces, ki ga razvijamo fazno. Fazi ozaveščanja morajo biti pridružene tudi strukturirane aktivnosti za opolnomočenje, da lahko deležniki proaktivno soustvarjajo nadaljnji razvoj. Za opolnomočenje prebivalstva so najučinkovitejše metode vseživljenjskega učenja in priložnostnega učenja, za gospodarstvo, obstoječe ponudnike, nevladni sektor in interesne skupine pa delavnice, mreženje ter spoznavanje primerov dobrih praks.

Za doseganje učinkov so priporočene naslednje aktivnosti:

- Uvedba mesečne rubrike v javnem mediju (Ovtarjeve novice, FB kanal ipd.) o okoljevarstvenih temah. Vključijo se raznolike celostno zastavljene tematike kot: predstavitev pomena naravnih habitatov (mejice, obvodno rastje ipd.), predstavitev endemitov, ogroženih in posebnih živalskih ter rastlinskih vrst, predstavitev dela Komisije za naravo in okolje, predstavitev posebnosti, kot je

ročni izlov rib, obveščanje o dogajanju v naravnem okolju, npr. gnezdenje ptic, migracije žab iz ribnika ipd. Naredi se načrt na letni ravni ter po mesecih določi avtorje in tematiko.

- Uvedba aktivnega in kontinuiranega objavljanja na obstoječi FB strani Občina Lenart ter uvedba instagrama (za doseganje mlajših ciljnih skupin). Na tedenski ravni se kontinuirano (po možnosti na isti dan) objavlja kratki prispevek s predstavitvijo turistične ponudbe oz. turistične znamenitosti. Naredi se načrt na letni ravni po tematskih sklopih in na mesečni ravni načrt konkretnih objav. Objave naj bodo preproste, udarne sporočilne. Predstavitev naj zajema po eno enoto naenkrat (npr. biser Lenarta – Cerkev Sv. Lenarta, Zeliščna učilnica – Učni vrtovi Sv. Ruperta, Pozabljena obrt – Vrvarstvo na kmetiji Senekovič, Šarlota – kraljica Šikerjeve ponudbe ipd.) Pri tem je potrebno paziti na prostorsko uravnoteženje npr. 4 tedni, 4 prostorsko oddaljene lokacije (Lenart, Zavrh, Voličina, Močna, Lormanje itd.) ter na tematsko uravnoteženost. Tematike so lahko kontinuirano grupirane po tednih, npr. 1. teden kulturna znamenitost, 2. teden naravna danost, 3. teden običaji in spretnosti, 4. teden ponudniki kulinarike & vina, 5. teden tradicionalne prireditve. Možna je tudi določitev mesečnih tematik npr. januar: ribniki in jezera, februar: vinogradniki, marec tradicionalne prireditve ipd., vendar v praksi izbor mesečnih tematik kaže manjšo dolgoročno prepoznavnost. Poleg rednega objavljanja je potrebno poskrbeti tudi za delitve v ustrezne skupine in na povezane strani.
- Uvedba dogodka Spoznaj turističen utrip svojega kraja. Organizirajo se vodeni ogledi po domačem kraju s ciljem spoznavanja domače ponudbe. Dogodek se organizira na letni ravni, vsaj 1x letno. Kontinuirano se vsako drugo leto lokacijsko izmenjata KS Lenart in Voličina. Vzporedno z predstavitvijo turistične ponudbe domačega kraja poteka tudi osveščanje prebivalcev o trajnostnem razvoju in pomenu turizma. Dogodek se organizira v času mrtve sezone dogajanja npr. aprila ali marca. Kljub osredotočenosti dogodka na prebivalce, pa se k udeležbi lahko vabi tudi obiskovalce.
- Uvedba organiziranih dogodkov za mreženje deležnikov. Dober primer splošnega mreženja deležnikov sta obstoječa dogodka KOS Lenart in letni sprejem pri županu, na področju turizma pa srečanja interdisciplinarno sestavljene Zelene ekipe ustanovljene v okviru sheme kakovosti Slovenia Green. Tovrstna mreženja je potrebno nadgraditi še s širše v turizem usmerjenim mreženjem. Uvedeta se naj dva letna mrežna dogodka na katerega se povabi celoten turističen sektor. Obveščanje o dogodku naj bo javno (prek Ovrajevih novic, FB, radijske postaje ipd.) ter ciljno (naslovljeno na konkretne ponudnike). Dogodek naj bo eden statične narave (npr. turistična čajanka, turistični večer, turistični zajtrk ipd.) in terminsko kontinuiran in fiksiran iz leta v leto, drugi pa aktivne narave, v obliki konkretnega spoznavanja dobrih praks, ogledov aktualne ponudbe na terenu v obliki pohoda ipd.
- Uvedba izobraževalnih delavnic za opolnomočenje sektorja. Priporočena je izvedba dveh izobraževalnih delavnic letno, minimalno pa vsaj ena. Tematike naj bodo vezane na trajnostni turizem, vabljeni deležniki, pa tako iz sektorja turističnih ponudnikov, kot tudi iz vrst društev in interesnih skupin. Izdela naj se triletni načrt.
- Uvedba okroglih miz kot posvetovalnega mehanizma. Pri načrtovanju večjih infrastrukturnih in strateških dolgoročnih projektov, je v fazi načrtovanja in priprav, posvetovanje z deležniki in pridobitev jasnega javnega mnenja odličen mehanizem za preventivno osveščanje, zaznavanje prednosti, javne naklonjenosti ter možnih ovir. V tematskih okroglih mizah naj se zajame vse relevantne deležnike kot sogovornike, dogodki naj bodo javni.

Graf 5: Steber faznega ozaveščanja lokalnega okolja

STRATEGIJA VAROVANJA OKOLJA

Značilna kulturna krajina Občine Lenart so številni čudoviti pogledi na vinske gorice, ki predstavljajo tradicionalno krajino Osrednjih Slovenskih goric. V preteklosti so vinsko krajino krasile tudi vinogradniške breskve, ki pa jih danes najdemo le izjemoma. Značilna je razpršena gradnja, ki podeželskemu območju daje tradicionalen pridih in razglede, ki se skozi desetletja minimalno spreminjajo. Posebno iz krajinskega vidika je tudi območje Jezera Komarnik (naravna vrednota državnega pomena), Gozd Kamenšak (ki je kljub gradnji avtoceste bil ohranjen v najvišji možni meri) ter edinstvene Šetarovske gmajne (cca. 80 ha), ki kljub razvoju intenzivnega kmetijstva, ohranjajo avtohtono kulturno krajino kot redki zadnji skupni pašniki na območju Osrednjih Slovenskih goric.

Varovanje biotske pestrosti

Območje Občne Lenart zajema več kot tretjina površin, ki so vključene v razne varovalne režime (zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote). Podrobnejši opis zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst se nahaja v poglavju Biotska pestrost v analitičnem delu dokumenta. Med ekološko pomembna območja sodijo Hrastovec, Slovenske gorice - osrednji del in Pesniška dolina. Nature 2000 v občini ni. Med točkovne naravne vrednote lokalnega pomena sodijo Kranerova in Lormanjska slatina, hrast v Zgornjih Žerjavcih, beli gaber v Lenartu in Šilčev škorš. Naravna vrednota državnega pomena pa je Senekovičeva vrba ter tri jame: Jama v Voličini, Voličinski brezno in Jama pri Hrastovcu. Širša območja kot naravne lokalne vrednote so: območje jezer Radehova in Pristava ter Hrastovski gozdovi - osameli kras. Hrastovec - ribniki in Jezero Komarnik pa sta naravni zavarovani enoti državnega pomena.

Podlago za spremljanje vplivov turizma predstavljajo poročila Zavoda RS za varstvo narave o merjenju in spremljanju habitatov, poročila DOPPS ter poročila občinske Komisije za naravo in okolje, ki jo je Občina Lenart ustanovila leta 2018. Na območjih se nahajajo ogrožene vrste kot sta na primer ščitolistna močvirka (*Nymphoides peltata*) in medicinska pijavka (*Hirudo medicinalis*) ter precej ogroženih vrst ptic.

Analiza stanja je pokazala, da tako prebivalstvo kot deležniki vključeni v poglobljene intervjuje prepoznavajo pomen naravnih danosti ter njihovo vrednost. Najpogosteje so bili izpostavljene naslednje naravne vrednote: največ sodelujočih je izpostavilo Jezero Komarnik, sledi Jezero Radehova, območje Kamenšak – Hrastovec in Šikarjev ribnik (Jezero Pristava).

Jezero Komarnik je pod stalnim nadzorom DOPPS ter Zavoda RS za varstvo narave, enota Maribor. V ribogojnem smislu, pa je Komarnik upravljan s strani Ribiške zveze Maribor, kot gojitven ribnik. Odlov rib, se kot redka izjema v slovenskem prostoru, opravlja ročno. Okoli jezera je urejena sprehajalna Franckova in Agatina pot z usmerjevalnimi in interpretativnimi tablamami ter posebna infrastruktura za opazovanje ptic. Komarnik je edinstven habitat. Njegova varstvena nosilna kapaciteta ne dovoljuje intenzivne turistične aktivacije. Njen potencial je zagotovo v učno-raziskovalnem turizmu z butično, neinvazivno minimalistično domiselno opazovalno infrastrukturo. V prihodnje je potrebno posvetiti več pozornosti kvalitativnim vsebinam, izdelati krovni ohranitveni upravljavski načrt s podrobno analizo vplivov iz okolja, omejiti zračni promet nad območjem ter poostri nadzor nad ravnanjem obiskovalcev v območju, morda celo z redarsko službo. Priporočeno je tudi letno obveščanje javnosti o stanju habitov oz. tudi posameznih zanimivih vrst.

Jezerska brezzobka (*Anodonta cygnea*) iz družine škržkov (*Unionidae*) je zagotovo eden izmed najbolj zanimivih skritih biserov, ki jih skrivajo lenarška jezera. Živi na muljastem dnu jezera in zraste do 20 cm. Plazi se s sekirasto nogo po mulju, dviguje drobir in se prehranjuje s filtriranjem v vodi raztopljenih snovi. V Sloveniji je uvrščena na Rdeči seznam kot vrsta, za katero obstaja potencialna možnost ogroženosti. Ogrožajo jo predvsem izginjanje habitatov, reguliranje vodotokov in jezer ter onesnaževanje s pesticidi. S školjkami je povezano tudi preživetje nekaterih vrst rib – pezdirek (*Rhodeus sericeus*). Zaradi njihove občutljivosti na spremembe v kvaliteti okolja so dober zgodnji pokazatelj onesnaženja in lahko nakazujejo na nevarnost za preživetje ostalih organizmov, predvsem rib. Iz trajnostnega okoljskega vidika so zato še posebej pomembne. Prve aktivnosti za spremljanje in zaščito te školjke so se pričele že leta 2010. Aktivna raziskava z vzorčenjem na terenu je potekala od junija 2011 do junija 2012, do leta 2016 pa tudi raziskava v okviru Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, Programske skupine P4-0092: Zdravje živali, okolje in varna, v sodelovanju z ribiči Ribiške družine Pesnica-Lenart. Ob predstavitvi raziskave z naslovom Ugotavljanje vzroka pogina in predlogi za ohranjanje jezerske brezzobke (*anodonta cygnea*) v jezerih v Slovenskih goricah na Občini Lenart, v maju 2016, je bil izražen obojestranski interes za nadaljevanje aktivnosti. Predlaga se, da se sodelovanje z raziskovalnim centrom (programsko skupino) Veterinarske fakultete obudi in aktivno vzpostavi nadaljnje sodelovanje.

Tudi Krajinski park Kamenščak - Hrastovec ima izjemen naravovarstveni pomen zaradi ohranjenosti povezanosti vodnega in gozdnega ekosistema. Segra sicer tudi na območje sosednjih občin Pesnica in Duplek. Razprostrta se na 851 ha površine. Kamnit otok plitvega osamelega krasa z vrtačami in kraškimi izviri je neobičajen pojav za ta del Slovenije. Razteza se v širini enega do dveh kilometrov od Dupleka do Hrastovca in sestavlja do 100 m debelo, večkrat prelomljeno ploščo litotaminskega apnenca. V povezavi s Hrastovškimi ribniki in Jezerom Komarnik se iz okoljevarstvenega vidika nedvomno kaže zaščititi območje pod režimom krajinski park. Tudi na tem habitatnem območju so se v preteklosti že odvijale aktivnosti za vzpostavitev trajnostnega uradnega mehanizma zaščite, vendar so bile zgolj v fazi razgovorov med Zavodom RS za varstvo narave, OE Maribor, Občino Lenart in nevladnimi

okoljevarstvenimi lokalnimi organizacijami (ribiči, DOPPS, ipd.). V naslednji fazi je potrebno aktivneje pristopiti k preučevanju procesa zaščite, analizirati izzive in ključne aktivnosti ter pričeti dialog z Zavodom RS za varstvo narave OE Maribor, lastniki zemljišč in ključnimi področnimi nevladnimi organizacijami.

Varovanje kulturne krajine in avtohtonih razgledov

Sicer kulturna krajina spada pod grajeno antropogeno okolje, jo zaradi tesne povezanosti človeka in okolja vseeno izpostavimo v okviru področja varovanja okolja. Tradicionalna krajina v Slovenskih goricah so vinske gorice. Prelepi slikoviti pogledi na krajino posuto z vinskimi goricami so pomemben del vinskega turizma. Pri tem je varovanje čistega okolja s poudarkom na neonesnaženih zemljinah ter neoporečnih talnih in površinskih vodah bistvenega pomena. Dodatno pozornost je zato potrebno v preusmerjanju tradicionalnih kmetovalnih pristopov v ekološke, butične. Območje ima zaradi svojih naravnih danosti dolgoročen potencial kot ekoregija.

Nekoč bogato območje sadnih vrst je danes pretežno vinogradniška destinacija. Vinogradništvo plemeniti le še nekaj starih sadovnjakov s poudarkom na jabolkih. Aktivnih pridelovalcev jabolk je vse manj, visokodebelni sadovnjaki izginjajo. V pozabo so utonile tudi nekdanje slavne slovenjegoriške breskve, ki so bile na lenarškem območju zelo razširjene. V bodoče je dobro nameniti več pozornosti ohranjanju dediščine starih visokodebelnih sadovnjakov. Z različnimi aktivnostmi pa pričeti z obujanjem lenarških breskev.

STRATEGIJA ZA USPEŠNO PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM

Zaradi naglih podnebnih sprememb na planetu, kot posledica eksponentne rasti izpustov toplogrednih vplivov se dolgoročno segreva ozračje tudi v Sloveniji. Kolikšen bo končni dvig temperature v Sloveniji do konca stoletja, pa je zelo odvisno od scenarija izpustov TGP. Prognoze za Osrednje Slovenske gorice so na podlagi projekcij, predstavljenih v Sinteznem poročilu Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja⁴, do sredine tega stoletja ugodne in kažejo manjše odklone, v drugi polovici stoletja pa se ob konstantnem onesnaževanju obeta zaskrbljujoča situacija tudi za to regijo.

Prednost destinacije je, da je delež betonskih površin manjši, da so površine ozelenjene in da je prisotno gozdno in vodno rastje. Kljub ugodnim napovedim v primerjavi z večino drugih regij, pa je dejstvo, da se bodo vročinski vali stopnjevali v poletnih mesecih ter, da se bo zaradi spremenjenega režima padavin in povečane stopnje izhlapevanja, pojavljala suša.

Dejavnik, ki mu je potrebno posvetiti pozornost, je tudi reka Pesnica. Pogosto poplavljanje reke je v preteklosti že nakazovalo na šibko poplavno varnost. Reka Pesnica je sicer centralna reka Slovenskih goric. Ima izrazito karakteristiko hudourniških vodotokov. Povprečna letna količina padavin je med 900 in 1000 mm, največ padavin je spomladi in jeseni, v tem času je pogost pojav poplavljanje reke Pesnice. Ocena ogroženosti vzhodno štajerske regije zaradi poplav iz leta 2018⁵ ugotavlja drugo stopnjo poplavne ogroženosti. Pesnica in njeni pretoki so bili v večjem - nižinskem delu regulirani ob izgradnji hidromelioracij. Regulirane struge prevajajo pretoke visokih vod s povratno dobo med 10 in 30 let.

⁴ https://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/publications/OPS21_Porocilo.pdf

⁵ <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Izpostava-Maribor/ocene-ogrozenosti/Ocena-ogrozenosti-zaradi-poplav.pdf>

Potencialno nevarnost pred poplavami predstavljajo dotrajani in delno porušeni prelivni objekti akumulacij Pernica I in II (kritična stopnja ogroženosti nastopi, če se akumulacija pravočasno ne prazni in doseže višina vode v akumulaciji Pernica II 300 cm), Pristava, Gradišče in Radehova (na Globovnici), ki bi ob poružitvi povzročili katastrofalni poplavni val. Posledice poplav in predlogi za izvajanje zaščite in reševanja so opredeljeni na regionalni ravni, prav tako zaščitni in preventivni ukrepi. Destinacija sama, pa lahko za preventivo poskrbi predvsem da:

- bdi nad ustreznim upravljanjem obrečnega območja,
- izvede revitalizacijo prilagojenega obvodnega rastja, ki ima funkcijo utrditve nabrežin,
- vzpostavi mehanizme učinkovitega obveščanja in osveščanja obiskovalcev in prebivalcev.

Na področju kmetijstva lahko pričakujemo suše in vročinski stres, poplave, neurja (veter, toča), plazenje zemljin, spomladi pozebe. Posledično bodo pridelki bolj izpostavljeni škodljivcem in boleznim. Negativni vplivi se lahko tako odražajo v nižji količini in slabši kakovosti pridelka ter v izgubi kvaliteten zemljin. Priporočeni ukrepi za blaženje in prilagajanje podnem spremembam brez infrastrukturnih posegov v okolje so:

- prehod v ekološke načine kmetovanja,
- izbira odpornih in rastišču prilagojenih tradicionalnih sort,
- uvajanje mešanih kultur in odpravljanje monotonih nasadov,
- ozelenjene površine skozi vse leto,
- prilagojena obtežba goric s strojno mehanizacijo (lažja, neinvazivna mehanizacija, nadomeščanje določenih invazivnih strojnih del z ročnimi),
- zasaditev rastja (dreves, grmovnic), ki s koreninskim sistemom utrjujejo brežine, akumulirajo vodo, preprečujejo plazenje in blažijo erozijo,
- revitalizacija mejic in ustreznega obvodnega rastja...

Na področju varovanja zdravja lahko pričakujemo težave z zdravjem, ki jih povzročajo vročinski valovi, onesnaženje zraka z ozonom, pojavi epidemij in širjenje bolezni. Poseben dejavnik tveganja je tudi prehranska varnost povezana z dostopom do kakovostne prehrane, ki je pridelana na naraven oz. sonaraven način. Priporočeni ukrepi za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam na področju zdravja so:

- spremljanje in uvajanje higienskih standardov,
- zagotavljanje kvalitetne lokalne samooskrbe,
- vzpostavitev mehanizmov učinkovitega obveščanja obiskovalcev in prebivalcev,
- ob evidentiranju izrednih razmer izvedba internih izobraževalnih akcij in eksterne usposabljanje za relevantne deležnike in nosilce turizma,
- integracija GREEN&SAFE zaveze odgovornemu, zelenemu in varnemu turizmu ter spremljanje in zagotavljanje sprejetih standardov v okviru zaveze...

Možni so vplivi tudi na področju gradbeništva. V prihodnje naj načrtovanje gradbenih posegov temelji na poznavanju rezultatov podnebnih projekcij. Dodatno je potrebno posvetiti pozornost:

- ustreznemu projektiranju drenažnih sistemov s kalkuliranimi vrednostmi povečanih vod zaradi obsežnih nalivov,
- pred gradnjo preveriti možnosti plazenja zaradi razmočenost in preventivno ukrepati,
- uporabi odpornih materialov na vremenske spremembe,
- učinkovitejši rabi energije v stavbah in spodbujanje zelenih virov energije...

STRATEGIJA RAZVOJA IN NADGRADNJE TURISTIČNIH PRODUKTOV

OSREDNJI CILJ: RAZVIT PREPOZNAVEN OSREDNJI PRODUKT S PODPORNIMI ELEMENTI

Turizem je hitro razvijajoča se in tudi hitro spreminjajoča se turistična panoga. V zadnjih letih je na svetovni ravni zaznati velik trend povpraševanja predvsem po zelenih in zgodbarskih produktih. Novo dimenzijo je prinesla epidemija covid-19, ki je še bolj poudarila pomen razvijanja edinstvenih doživetij s trajnostnimi vidiki in aktivnostmi, ki so odmik množičnega turizma ali pa se izvajajo na zunanjih površinah, v odprtem okolju, ki omogoča uvedbo preventivnih ukrepov. V tem pogledu je obstoječa ponudba Občine Lenart v veliki prednosti. Razvoj velike večine turistične ponudbe izkorišča ravno naravne danosti, je zasnovan za manjše skupine, množični dogodki pa imajo večinsko prizorišče na zunanjih površinah.

Krovni, trenutno še aktualni, dokument Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021, strateško vizijo slovenskega turizma Slovenijo opredeljuje kot globalno zeleno butično destinacijo za zahtevnega obiskovalca, ki išče raznolika in aktivna doživetja, mir in osebne koristi. Glede na analizo danosti destinacije Občine Lenart, lahko z gotovostjo ugotovimo, da danosti in obstoječa ponudba popolnoma zasledujejo glavni strateški nacionalni cilj. Osrednji izziv v destinaciji Lenart, pa je pozicioniranje destinacije, aktivacija ponudbe v obliki tržnih zelenih butičnih zgodb ter jasno komuniciranje atributov: naravne neokrnjenosti, pristnosti & tradicionalnosti, skrivnostnosti in zakladnice znanj.

V podporo obljube Slovenije kot zelene butične destinacije za 5-zvezdična doživetja je STO pripravila strokovne smernice, ki jih je pri konceptiranju novih produktov in nadgradnji obstoječih potrebno upoštevati v vseh fazah procesa priprave in nadgradnje.

Trajnostno usmerjena doživetja vedno vključujejo tudi skrb za zdravje in varnost, zato je potrebno v prihodnosti še naprej posebno pozornost posvečati ustvarjanju in zagotavljanju doživetij, ki upoštevajo danosti narave in pokrajine, okolja in podnebja, kulture in tradicije ter družabne in družbene naravnosti v skupnosti.

Slovenska turistična organizacija spodbuja razvoj visoko kakovostnih, razlikovalnih, avtentičnih doživetij z lokalnim značajem, izredno dodelanim pristopom in storitvijo ter z močno izraženo izkustveno in osebno noto – takšna, ki ustvarjajo višjo dodano vrednost in nagovarjajo zahtevnega obiskovalca. Prav te značilnosti, pa so tudi zelena obljuba turistične ponudbe Občine Lenart.

Osnovna turistična infrastruktura

Prometne poti do turističnih ponudnikov so urejene, v fazi urejanja ali pa so že evidentirane kot bodoči prednostni projekti. Prometna ureditev in dostopnost je regulirana na strateški ravni s Celostno prometno strategijo. Le – ta se ažurno udejanja.

V destinaciji je urejenih 6 tematskih pohodniških poti in zasnovana ena kolesarska pot. S pričetkom izgradnje kolesarskih poti v okviru projekta Kolesarske povezave na območju Območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice bo destinacija pridobila pomembno cestno povezovalno kolesarsko infrastrukturo. V bodoče, pa je potrebno pozornost nameniti še razvoju krajših tematskih kolesarskih poti.

Osrednja športna infrastruktura je ŠRC Polena. Za izvajanje športnih aktivnosti v notranjih prostorih pa so vse razpoložljive kapacitete polno zasedene. Povpraševanje, ki je večje kot zmogljivosti, kažejo na potrebo po ureditvi novega sodobnega pokritega centra za izvajanje športnih aktivnosti, ki lahko komplementarno služi prebivalcem ter pripravam športnikov in izvedbi tekmovanj na nivoju športnega turizma.

Dobro urejena najpogostejša prizorišča za izvedbo večjih dogodkov na prostem so: ŠRC Polena, center Lenarta, plato pred Štupičevo vilo in dvorišče Gradu Hrastovec. V notranjih prostorih pa prireditve potekajo predvsem v Kulturnem domu Lenart in Voličina ter Centru Slovenskih goric v Lenartu. Za manjši krog obiskovalcev pa so zanimive številne zasebne vinske kleti, Maistrova klet in klet v Centru Slovenskih goric.

Manjko predstavljajo nočitvene kapacitete, saj je v destinaciji trenutno le en ponudnik, Hotel Šiker B&B z 10 sobami oz. 25 ležišči. Potencial so projekti zasebnih vlagateljev v idejni fazi, ki kažejo na morebitna nova ležišča v obliki hostla (Objekt na Kraigherjevi ulici v Lenartu) ter kampa s postajališčem za avtodome na Poleni (trenutno že obstaja urejeno parkirišče brez oskrbe). Zanimiv potencial za dolgoročno ureditev namestitvenih kapacitet je tudi del Gradu Hrastovec. Število nočitev v občini lahko poveča tudi prihod gostov z avtodomi. Gostje, ki potujejo v tej obliki namreč v Sloveniji predstavljajo velik delež gostov, trend pa je v velikem porastu. Smiselna bi bila ureditev vsaj 1 postajališča z avtodome z oskrbo ter ureditev parkirišča brez oskrbe za avtodome na vsaj dveh lokacijah v destinaciji. Z namenom doseganja prepoznavnosti destinacije s strani zainteresirane javnosti (potencialnih gostov, ki potujejo z avtodomi) se priporoča vključitev v slovensko mrežo PZA.

Kulinarika

Destinacija ima prepoznavnega kulinaričnega ponudnika, tradicionalno gostilno Šiker, ki je znana v širšem slovenskem in avstrijskem prostoru. Najbolj prepoznaven njihov produkt je Šarlota.

Osrednji element kulinarike v destinaciji Lenart pa je slovenjegoriška gibanca v polnosti različnih variacij. Gibanca je v preteklosti dobila strokovne podlage za etnološko interpretacijo ter je v destinaciji tudi že prepoznana kot značilen kulinarichen produkt. Z večanjem števila ponudnikov, ki jo pripravljajo in ponujajo na tradicionalen način, ter vključevanjem jedi kot avtohtono ponudbo na prepoznavnih prireditvah se dobro krepí tudi splošna promocija in prepoznavnost.

Na področju kulinarike je osrednja naloga komuniciranje gibanca ter opredelitev skupine tradicionalnih lokalnih prehrabnih izdelkov, za katere se uveljavi poimenovanje slovenjegoriške dobrote - domače dobrote – lenarška kulinarika ipd.

V okviru terenske raziskave so udeleženci kot avtohtone izpostavili naslednje jedi: domerli, plehošnico, gibanco, meso iz kible, ocvirkovko, slovenjegoriški štrukelj, domače testenine, kislo zelje, repo in koline, kruh in sadni kruh, šarloto, koruzne žgance z zeljem, pečene ajdove žgance, plehovko (koruzna pogača z jabolki) prekajeno meso, rjavi luk, želodčkovo kislo juho, sire, bučno olje, zaseko, kvasenico, močnate jedi, domači narezek in mlečne kumare.

Pomembno vlogo v kulinariki ima tudi kreativnost in izvornost poimenovanj. V okviru projektov zgodbarskega turizma je Lenart že identificiral možna poimenovanja, kot npr. Katin sok (jabolčni sok), Završki kruh (tradicionalni temni kruh iz krušne peči), Agatin sir (lokalni sir) ter pogače. Pozornost je potrebno sedaj usmeriti v identifikacijo lokalnih posebnosti, tipologijo sestavin avtohtonega porekla, izbor in predstavitev tradicionalnih receptur ter zgodbarska predstavitev avtohtonih jedi (skupna

lokalna poimenovanja, zagotovitev fotografskega materiala, odražanje avtohtonosti v jedilnih listih gostinskih ponudnikov ipd.).

Aktualna turistična ponudba v destinaciji Občina Lenart

Obstoječa ponudba je geografsko dokaj uravnoteženo porazdeljena, glede na površino občine. Z vidika nosilne kapacitete okolja tako ni zaznati točkovne koncentracije. Gre za ponudbo s trajnostno naravnostjo. Območja z največjo koncentracijo ponudbe so Močna, Lenart, Zavrh, Voličina, Lormanje, Sp. Porčič in Senarska.

Blagovna znamka Ovtar je vzpostavljena in registrirana. V preteklosti je RASG izvedel v okviru Ovtarjeve ponudbe povezovanje ponudnikov izdelkov celotne regije. Trženje je ostalo na lokalni ravni, izdelanih je bilo več brošur in promocijskih materialov, ponudba se je objavila na spletni strani RASG. Drugih večjih trženjskih aktivnosti pa ni bilo, prepoznavnost znamke pa je ostala na regionalni ravni.

Za povezovanje in vodenje po destinaciji so usposobljeni turistični vodiči, ki po potrebi na podlagi povpraševanju vključijo ponudbo sosednjih destinacij.

V analizi stanja smo obstoječo turistično ponudbo, primarno (ustno izročilo, naravno in kulturno dediščino, ki je primerno urejena za turistični obisk) in sekundarno (infrastrukturo, ki je namenjena turistom v obliki nastanitev, tematskih poti gostiln ipd.), grupirali v naslednje tematske skupine: dogodki, narava, vino, Zavrh, medena doživetja, kulinarika, kultura & etno doživetja.

Kljub dokaj pestri tematski ponudbi lahko o povezanih zgodbah govorimo le v okviru štirih tematskih sklopov: vinski turizem & kulinarika, tematske poti, Zavrh in etnološka dediščina.

Graf 6: Posnetek stanja obstoječe turistične ponudbe

popelje na samostojno pot raziskovanja, konec poletja pa zaživi tudi živa zgodba v obliki večurnega pohoda, z odrsko uprizoritvijo na različnih lokacijah.

Na področju dogodkov, lahko v obliki samostojnih produktov zaznamo LenArt, kot kulturni doživljajski festival in KOS Lenart, kot tradicionalno sejemska doživetje. Produkta sta sicer zelo sezonske narave, a dosegata zelo široko splošno prepoznavnost v širšem regijskem prostoru. Nov potencial je v letu 2021 prvič organiziran festival Umetnosti rizlinga & gibanja.

Ostale prireditve so zanimive in pestre ter dokaj enakomerno razporejene od maja do decembra. Izjema je januar, takrat v destinaciji tradicionalnih dogodkov ne zasledimo. Slabo pokriti z dogodki pa so tudi ostali meseci do aprila. Potrebna pa je podrobnejša analiza in nadgradnja v obliki povezane zgodbe z ostalo tematsko ponudbo, krepitev dogodkov ter aktivnosti za promocijo in prepoznavnost.

Produkti v razvoju

Pomemben vidik trajnostnega turizma je usmeritev, ki upošteva, da je z izjemo nastanitvenih kapacitet, večji del turistične ponudbe namenjen tudi lokalnemu prebivalstvu. Pri razvoju turistične ponudbe in turističnih produktov moramo vključevati tako interese in potrebe obiskovalcev kot tudi prebivalcev. Osnovni poudarek je namenjen razvoju turizma, ki je v sozvočju z lokalnim prebivalstvom. Glavni nosilci so lokalni izvajalci, produkti so plod aktiviranih endogenih potencialov, turizem pa ustvarja številne podjetniške priložnosti in maksimizira pozitivne učinke turističnega obiska.

V zadnjih letih je bilo veliko truda vloženega v razvoj novih produktov in doživetij, a ker niso bila strateško vodena in marketinško podprta, niso nikoli popolnoma zaživela. V predhodnem poglavju smo izpostavili aktualno turistično ponudbo. Iz pregleda stanja lahko povzamemo, da primarna in sekundarna turistična ponudba obstaja in je povezana v osnovne produkte, vendar ti produkti še niso dobro pozicionirani in so daleč od doseganja svojega pravega potenciala. Za nadgradnjo in dodelavo je še veliko prostora.

Destinacija ima tri relativno razvite produktne vsebine, ki so kot zaokrožene tematike – Zgodba Agate, Zgodba Rudolfa Maistra in Vinska Ovtarjeva ponudba, perspektivne za nadaljnji razvoj. V nadaljevanju jih podrobneje opredeljuje naslednje poglavje Oblikovanje integralnih turističnih produktov.

Poleg zgoraj naštetih produktov, ki posamezno obstajajo kot samostojna primarna ali sekundarna ponudba, pa so potencial za povezano zgodbo naslednji produkti s srednjeročnim razvojnim potencialom:

- Kolesarski turizem (nove kolesarske poti v nastajanju, enotna tematska označitev, okrepitev sistema izposoje e-koles itd.),
- Lenarške gibanja (ponudniki kulinarike in kmetije z dopolnilno dejavnostjo, uvedba stalne ponudbe učnih programov za obiskovalce),
- Destinacija butičnih mesnin (ponudniki kulinarike in kmetije z dopolnilno dejavnostjo),
- Pivovarska zgodba (KramBrew v povezavi z lokalnimi kulinaričnimi ponudniki),
- Veveričkina dežela (festivalna tematska ponudba, lešniki, orehi in povezana kulinarična ponudba)
- Sakralna dediščina pripoveduje.

Navedeni produkti imajo dober doživljajski potencial in relativno že prepoznane ponudnike. Potrebno je vzpostaviti dialog in sodelovanje med ponudniki, identificirati gradnike, ciljne skupine in trge ter izdelati skupen trženjski načrt. Priporoča se oblikovanje delovnih skupin v katere se povabi identificirane ustrezne deležnike iz sfere turističnih ponudnikov, predstavnikov relevantnih institucij,

zainteresirane javnosti, društev. Po potrebi se vključijo tudi zunanji strokovnjaki oz. se produkti razvijajo v partnerstvu z sosednjimi destinacijami. Cilj je vzpostaviti tematsko storitveno verigo. Organizirati je potrebno tudi aktivnosti za identifikacijo morebitnih še ne identificiranih potencialnih produktov.

Naslednja skupina so produkti z dolgoročnim razvojnim potencialom. Za te produkte so potrebna tudi večja infrastrukturna vlaganja (predvsem za športni turizem) oz. usklajevanje z več deležniki. Za te produkte je potrebno izdelati idejne podlage, projekcije in osnutke izvedbenih načrtov:

- Športni turizem (športne priprave in tekmovanja),
- Center znanja in tradicije (izdelkov domače in umetnostne obrti ter priprave in kuhe tradicionalnih jedi),
- Okoljevarstveni akademski turizem (Krajinski park Kamenščak – Hrastovec in Jezero Komarnik , Jezero Radehova ipd.),
- Doživetje rib lenarških jezer.

OBLIKOVANJE INTEGRALNIH TURISTIČNIH PRODUKTOV

Pri analizi unikatnosti destinacije izstopajo celotne Osrednje Slovenske gorice in ne samo Lenart kot destinacija VRHUNSKIH VIN & VELIKIH OSEBNOSTI. Lenart kot mikro destinacija izstopa predvsem po naslednjih značilnosti: živ institut Ovtarja, Agata kot zgodovinska in literarna persona, Zavrh kot Maistrova destinacija, Jezero Komarnik, kot edinstven habitat, in seveda destinacija odličnih vinarjev.

Strnemo lahko torej, da so glavni USP zagotovo markantne persone, ki so v preteklosti zaznamovale območje Občine Lenart. Živ institut Ovtarja se kaže kot zeleni DNK in element celostne zgodbarske povezave ostalih integralnih produktov ter simbol okoljevarstvene zavesti. Je zagotovo eden od ključnih simbolov za prepoznavanje destinacije Lenart kot turističnega doživetja. Agata in Maister kot ženski in moški lik, pa sta že uveljavljena lika v destinaciji in zanimiva povezovalca kulturne dediščine, ki v obliki zaključene ponudbe dajeta vsak svoje posebne tematske poudarke. Doživljajska nota, skupna obema personama, se kaže v poetičnosti, vinu, nepozabni krajini in tradicionalni kulinariki.

Nadaljnje potrebne aktivnosti v povezavi z razvojem integralnih produktov so vezane na identifikacijo krovnih integralnih produktov ter povezanih integralnih ali samostojnih močno prepoznavnih produktov. Spomnimo, da je samostojen turističen produkt proizvod enega samega proizvajalca, integralni produkt pa je sestavljen iz večjega števila turističnih proizvodov ali ponudnikov. Z vidika potrošnika pa je integralni produkt celota številnih in različnih storitev ali dobrin, ki so namenjene za zadovoljitev želja in potreb obiskovalcev ob obisku turistične destinacije in ki jih uporabljajo v času od zapustitve stalnega bivališča do povratka vanj.

S povezovanjem večjega števila delnih turističnih proizvodov lahko oblikujemo inovativne integralne turistične produkte, ki bodo zadovoljevali potrebe tudi turistom iz ranljivih skupin. Smiselno pa je oblikovati tudi od en prepoznavni USP vodilni produkt ter za začetek 1-3 krovne integralne produkte oblikovane v skladu z nacionalnimi smernicami strateške vizije slovenskega turizma in smernic za 5-zvezdična doživetja.

V nadaljevanju v obliki idejnih izhodišč izpostavljamo potencialne tematske zasnove za krovne integralne produkte, ki so bile s strani deležnikov v destinaciji Lenart (poglobljeni intervjuji, anketiranje prebivalstva) najbolj prepoznane.

Ovtar – krovna zgodba ali zeleni DNK

Na območju Slovenskih goric danes deluje šest ovtarjev, najbolj prepoznan pa je gotovo lenarški. Ovtar se v prostoru Slovenskih goric kot čuvaj vinogradov, sadovnjakov in polj pojavil v 19. stol in je edinstven institut za to območje. Značilno je, da je imel vsak Ovtar palico, izdelano iz hruškove veje s kovinsko konico (nožem), ki je bila last občine. Ta je imela tudi pristojnost imenovanja Ovtarjev. Ovtarska služba je bila sezonska nekje od 15. avgusta pa do 15. novembra in je potekala dan in noč. Ovtar je predstavljal strah in trepet. Posamezen Ovtar je varoval približno 3 ha.

V Lenartu se so institut Ovtarja obudili v tem tisočletju. Ovtarja v skladu s tradicijo imenuje župan. Prvi imenovani Ovtar v tem tisočletju je bil Dejan Kramberger, ki ga je nasledil še danes aktiven Marko Šebart. Kot varuh goric v preteklosti tudi danes varuje vinogradniško tradicijo in okolje. Institut Ovtarja danes v turistični destinaciji Lenart predstavlja osrednji simbol vinske turistične ponudbe. Lenarški Ovtar je vezni element lokalne ponudbe, hkrati pa nakazuje povezavo s ponudbo sosednjih destinacij v Slovenskih goricah.

Ovtar je promotor, ne samo aktualne ponudbe in trajnostnih aspektov, ampak je tudi ohranjevalec pozabljene, zgubljene tradicije. Takšna je na primer zgodba slovenjegoriških breskev, konjeniška dejavnost, jabolka, številne ročne spretnosti in pozabljene obrti...

DEŽELA OVTARJA se tako ne le kot simbol ponudbe Slovenskih goric v obliki Ovtarjeve ponudbe, ampak tudi ožje, na ravni mikrodestinacije Občina Lenart, uveljavi kot krovni zeleni DNK oz. sinonim za destinacijsko blagovno znamko Visit Lenart. Občina Lenart je leta 2007 uradno registrirala blagovno znamko Ovtar in jo v upravljanje predala RASG. Od takrat potekajo promocijske aktivnosti Ovtarjeve ponudbe na ravni regije. V primeru integracije Ovtarjev dežele kot krovne znamke Lenarta, je potrebna zagotovitev vizualizacije, ki bo prepoznavno ločevala doživetje Lenarta od produktne znamke regije. V vsakem primeru pa je potrebna nadgradnja in posodobitev grafične zasnove ter pregled in dopolnitev blagovne znamke s moderno zasnovanim celostnim CGP. Analiza podana v nadaljevanju obravnava Deželo Ovtarja kot zeleni DNK Občine Lenart. Povezava z obstoječim pozicioniranjem Ovtarjeve ponudbe kot produktne znamke, pa z zasnovo Ovtarjeve dežele ponudbo Občine Lenart še bolj utrjuje kot osrednjo, nosilno in izhodiščno turistično destinacijo Slovenskih goric.

Kakšna je dežela Ovtarja? Je zelena, dobrosrčna, skrivnostna, lepa...

Dolgoročni cilj zelenega DNK Ovtarjeva dežela: Postati osrednja turistična destinacija Slovenskih goric.

Analiza konkurence: Zgodba, ki slovi po enakih atributih, je destinacija Ormož. Tudi Ormož je dežela prelepih razgledov ter bogate naravne in kulturne dediščine, sorodnega značaja kot Lenart. V gradnikih vizualne in vsebinske zasnove se pojavljata tudi dva enaka prepoznavna simbola vino & grad (Hrastovec vs. Ormož). Blagovna znamka Jeruzalem Ormož je močno pozicionirana na trgu, prepoznana kot butična in dobro obiskana destinacija. Edinstvena razlikovalna prednost destinacije Lenart so zagotovo osrednje zgodovinske persone – Ovtar, Agata in Rudolf Maister. Institut Ovtarja, pa kot blagovna znamka daje širšo obljubo - širino okoljevarstva in ohranjanja lokalne tradicije (v smislu Veržerja kot destinacije pozabljenih obrti). Na edinstvenih razlikovalnih prednostih se predlaga tudi nadaljnji razvoj krovnih destinacijskih produktov.

[illegible]

Zgodba Agate daje zgodbarsko podlago za oblikovanje krovnega integralnega turističnega produkta ki turistične potenciale predstavlja skozi zgodovinsko mistiko ter ljubezensko zgodbo. Interpretacija ljubezni sega tako v področje ljubezni do domače pokrajine kot plemiško osebno zgodbo tragične ljubezni. Element Agatine ljubezni do domače pokrajine nudi tudi dobro izhodiščno podlago za navezavo na zgodbo Rudolfa Maistra, ki se pojavlja kot naslednji potencialni integralni produkt. Agata je resnična zgodovinska oseba, katere zgodbo je svetu po ustem izročilu predstavil sodnik in pisatelj Ožbalt Ilauinig. Agata z gradiča Štralek (danes naselje Zgornja Voličina) je bila žena hrastovškega grofa Ivana Friderika Herbersteina. V njegovi odsotnosti jo je njegova mati, zaradi neodobravanja poroke, obtožila in dala usmrtiti zaradi čarovništva. V njen spomin je dal grof Friderik postaviti leta 1605 Črni Križ v gozdu Črni les nad Lormanjem. Življenjska zgodba Agate od njene mladosti dalje ponuja zanimiv preplet in možne povezave tako z lokacijami kot s pretežnim delom obstoječe turistične ponudbe. Zagotovo pa ni za zanemariti nedvomne edinstvenosti, ki jo njena zgodba v povezavi z Gradom Hrastovec nudi. Krovna zasnova, ki omogoča nadgradnjo in zasnovo produkta je nastala v okviru treh projektov: Agatin skrivnostni plašč, Agatine skrivnosti in ESCAPE (Pobeg v zgodovino čarovništva). Omenjeni projekti nudijo oblikovno in vsebinsko zasnovo v katero se pod povezano ponudbo in s prepleteno zgodbo vključijo ponudniki doživetij, vin in kulinarike. V preteklih letih je močno prepoznavnost dosegel dogodek, ki v drugi polovici avgusta prinaša odrsko uprizoritev Agatine zgodbe. Uprizoritev pripravlja Kulturno društvo Delavec v sodelovanju z Občino Lenart. Zadnje uprizoritve, prepoznane pod imenom Agatine skrivnosti, so bile ocenjene kot vrhunske v smislu dramske uprizoritve, kostumografije in scenske postavitve. Produkt ni sezonskega značaja, vrhunec pa zagotovo predstavlja uprizoritvena faza v mesecu avgustu.

Dolgoročni cilj krovnega produkta je: Pozicioniranje Agatine destinacije kot simbola brezčasne ljubezni in destinacije, ki nahrani dušo.

Analiza konkurence: Tovrstnega celostnega produkta v slovenskem prostoru ni zaznati. Zgodbo Ljubezni sicer uporabljajo Beltinci, ki za osrednji USP izpostavljajo Otok Ljubezni, vendar gre v tem primeru za parcialen produkt, čeprav obstaja neka povezana ponudba. Kot blagovna znamka se pojavlja Srce Slovenije, ki komunicira povezano ponudbo Osredjeslovenske destinacije z Ljubljano ter blagovna znamka Radenska tri srca. Potencialne promocijske povezave se nakazujejo z Otokom Ljubezni. Vsebinsko gledano je zanimiva tudi povezava z nacionalno znamko **I FEEL SLOVENIA**, ki na krovni ravni komunicira ljubezen do zelenega in lahko prinese zgodbi dodaten nacionalno obarvan promocijski vidik.

Graf 8: Nivoji zaznavanja produkta - Agatina zgodba

Maistrova zgodba

Maistrova zgodba kot turistični produkt pooseblja vrednoto domoljubja in tradicije. Borec za severno mejo, general Rudolf Maister, s pesniškim imenom Vojanov, sodi med najopaznejše slovenske osebnosti 20. stoletja. Njegova življenjska zgodba se je z Zavrhom pričela prepletati predvsem v času po njegovi upokojitvi, ko je dopustoval pri svojem prijatelju Franu Štupici. V Štupičevi vili je bila leta 2018 urejena interaktivna stalna muzejska postavitve »Maister po Maistru«. Gre za predstavitev življenja in delovanja Rudolfa Maistra, njegovih sodobnikov in podpornikov ter prikaz širših družbeno-političnih razmer v 19. in začetku 20. stoletja, ki so odločilno vplivale oziroma privedle do strateških odločitev Maistra in Slovencev v letu 1918/19. V obliki časovnice, imitacije knjižnih blokov in virtualnih vsebin je prikazano zgodovinsko dogajanje v Evropi, Habsburški monarhiji in v slovenskih deželah v obdobju 1811 do 1991. V okviru razstave spoznamo tudi Maistrovo njegovo mladost, družino, njegovo vojaško poklicno pot, Maistra kot umetnika, ljubitelja knjig in pesnika. Posebno poglavje je namenjeno njegovim soborcem, sodelavcem in bivanju v Zavrhu. Zavrh je edini kraj v Sloveniji, kjer se je negoval

fokus usmerjen v učinkovito komuniciranje destinacije, doseganje širše prepoznavnosti ter tržne aktivnosti.

Osnovni cilj je vzpostavitev sistema enovitega razvoja kakovostnih, edinstvenih in trajnostnih doživetij, ki so glavni gradniki destinacijskih produktov in bodo gostom na preprost in dostopen način na voljo v vseh letnih časih. Pozicijo destinacije je potrebno graditi na domačem in mednarodnih trgih, s poudarkom na sosednji Avstriji, Hrvaški in Madžarski.

Za prepoznavnost je nujno koriščenje modernih orodij kot so Instagram, FB, TripAdvisor, uporabna, pregledna in ažurna spletna stran, vnosi ponudbe v različne aplikacije, prisotnost ponudbe v Google Maps, dostopnost vsebin na YouToube ipd.

IDENTIFIKACIJA KLJUČNIH KUPCEV

V okviru spremljanja zadovoljstva obiskovalcev, ki ga občina kontinuirano izvaja v okviru zelene sheme slovenskega turizma lahko ugotovimo, da skoraj dve tretjini obiskovalcev prihaja iz Slovenije, malo manj kot 15% iz Avstrije, 6% pa iz Hrvaške. V manjšem deležu pa prihajajo tudi obiskovalci iz Nemčije, Madžarske, Poljske, Češke, Italije, Francije, Anglije. Motivi prihoda so večinoma povezani s preživljanjem prostega časa, manjši delež obiskovalcev pa tudi s poslovnimi motivi in zaradi obiskovanja znancev in sorodnikov. Prihodov zaradi zdravja in verskih motivov v destinaciji ni zaznati.

Velika večina je dnevnih gostov, tisti, ki pa prespijo pa v povprečju ostanejo dan ali dva. V 75 % gre za družine in pare, ki v destinacijo pripotujejo z avtomobilom, redki s kolesom. Glavni motiv za obisk so kulturne in naravne znamenitosti, uživajo v rekreaciji in počitku. Obiskovalci, ki v destinacijo prispejo z avtobusom so dnevni gostje, večinoma iz Slovenije, ki Lenart zaznajo kot vinsko destinacijo. Kot zanimive prepoznava vsi gostje tudi prireditve, ki se vršijo tekom leta in kulinariko.

V preteklosti so v destinacijo prihajale pogosto tudi skupine z avtobusom, s prevladujočo slovensko populacijo. Osrednja tematika tovrstnih skupinskih ogledov je spoznavanje vinske dediščine, ogled Zavrha z Maistrovo razstavo in določenih kulturnih znamenitosti. Precejšen je bil tudi odziv na prireditve. V času epidemije, se je število avtobusnega turizma drastično zmanjšalo.

Glede na analizo trenutnega obiska in projekcijo glede na obstoječo in potencialno ponudbo, lahko v skladu z raziskavo Persone ciljnih skupin slovenskega turizma, ki jo je za STO leta 2016⁶ opravilo podjetje Valicon, potencialne obiskovalce, ki jih nagovarja ponudba destinacije Lenart opredelimo kot:

Zelene raziskovalce: ki si želijo občutek miru, barvito naravo in lepe razglede, čisto okolje, lahke aktivnosti v naravi ter posebne naravne znamenitosti.

Družabne foodije: ki si želijo odmika od vsakdana, obiskati vinske kleti, uživati v zanimivi kulinariki, jih zanimajo lokalne znamenitosti, zgodovina in gradovi

Urbane ozaveščence: ki jih pritegne bližina Maribora, kot prestolnice kulture, hkrati pa imajo radi bogato naravno in kulturno tradicijo na enem mestu, želijo v kratkem času doživeti pristen stik z okoljem, iščejo lokalne ponudnike hrane ter stik s prebivalci

⁶ https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/sto157_persone_ciljnih_skupin_slo_turizma.pdf

Aktivne nostalgike: ki si želijo spočiti in sprostiti se, uživati v lepi naravi, nadihati se svežega zraka doživeti nekaj zabavnega, cenijo lokalne prireditve (športne in kulinarčne, tradicionalne, glasbene), iščejo lažje pohodniške poti, naravne parke in pristne znamenitosti.

Predane mame: ki si z otroci želijo preživljati čas v naravi, cenijo varnost destinacije, zanimivo, drugačno ponudbo za otroke (predvsem v naravi) tako v obliki infrastrukture, kot aktivnosti, lepe razglede in pohodništvo s poučnimi vsebinami

Aktivne družine: ki na dopustu pričakujejo sprostitev, širitev obzorja, umik od vsakdanjega življenja, se povezati z družino, cenijo razgibano dogajanje in neomejeno gibanje v naravi, so za aktivno raziskovanje na kolesu ali peš ter cenijo prijaznost domačinov;

Avanturiste: ki cenijo kraje neobremenjene s turizmom in iščejo priložnost za drugačne aktivnosti, obožujejo dolge pohodniške ture, naravne in zgodovinske posebnosti ter ne iščejo zgolj adrenalinskih doživetij.

Persone smo identificirali za osredotočeno nadaljnje izvajanje tržnih aktivnosti in z namenom ciljnega kupcu usmerjenega nadaljnega razvoja ponudbe, prilagojenega različnim tipom uporabnikov. Za usmerjeno trženje je potrebno izbrane najbolj perspektivne turistične produkte podrobneje analizirati, jih direktno preučiti z vidika dodatnih pričakovanj posamezne ciljne skupine ter še zožiti nabor ciljnih skupin, katerim je produkt namenjen.

Za vse goste, ki prihajajo iz tujih držav je treba v destinaciji poskrbeti, da bodo informacije dostopne v tujih jezikih, da bo dobro označena prometna ureditev in da se turistične ponudnike spodbuja k večjezičnosti.

Poleg navedenih person so seveda potencial tudi zaključene interesne skupine, ki cenijo vinsko, kulturno in vojaško dediščino in v destinacijo vstopajo kot dnevni izletniki z avtobusom. Pri razvoju ponudbe je zato potrebno upoštevati, da se ponudba razvija ločeno z različnimi poudarki in prilagojeno ponudbo.

KLJUČNA KOMUNIKACIJA

Za uspešno komuniciranje moramo oblikovati ključna sporočila, ki komunicirajo na dveh ravneh. Na prvi ravni sporočila komunicirajo obljubo znamke. Pojavljajo se v komunikaciji z mediji, v tržnih sporočilih, na spletnih straneh, v digitalnih in tiskanih promocijskih materialih. Pomembno je komuniciranje avtohtonosti, trajnosti. V času po epidemiji pa je še posebej komunikacija varnosti destinacije in nemasovne ponudbe. Na drugi ravni damo poudarek na komuniciranje edinstvenih razlikovalnih prednosti destinacije in jih uporabljajo pri direktnemu nagovarjanju ciljnih skupin. Sporočila prilagajamo pričakovanjem ciljnih skupin in njihovim motivom. Pazimo na verodostojno komunikacijo.

Pri oblikovanju digitalnih in tiskanih materialov moramo paziti na enoten slog in dosledno upoštevanje CGP. Prilagaja pa se slog izražanja za različne ciljne skupine. Komunikacija mora biti profesionalna, a

zanimiva, izstopajoča in stimulativna. Sporočila naj bodo jasna, pozitivna in izražajo lokalni temperament. Poudarek naj bo na vizualizaciji, saj slika pove več kot tisoč besed.

Pomemben komunikator je blagovna znamka in njeni prepoznavni simboli. Določiti je potrebno krovno destinacijsko znamko in njen prepoznaven znak. Opredeli se arhitektura znamke, ki definira odnose in hierarhijo med znamko destinacije, znamkami preostalih ponudnikov v destinaciji ter znamkami partnerskih destinacij in organizacij. Razvijejo se glavni simboli in njena celostna grafična podoba (CGP). Priporočena je izdelava priročnika znamke.

STRATEGIJA ZA SEZONSKO URAVNOTEŽENO PONUDBO

Analiza obstoječe ponudbe je pokazala, da le ta ni izrazito sezonsko usmerjena, saj je enako dostopna celo leto in ob različnih časih nudi različna doživetja. Danosti destinacije tudi niso vezane na zimski turizem ali poletno kopalno sezono. Ponudba dogodkov je dokaj enakomerno razporejena skozi celo leto. Januar je siva lisa, saj ni nobenih tradicionalnih dogodkov, od februarja do aprila, pa je ponudba prireditev izredno skopa. Ostali meseci v letu ponujajo zanimivo dogajanje, največja koncentracija prireditev je avgusta in novembra.

Izziv sezonskosti je destinacija v preteklosti že naslavljala s čezmejnimi projekti ESCAPE, GLAMUR in ETNOTOUR. Identificirana je bila dediščina z izrazito nesezonskim značajem, vezana na Rudolfa Maistra in Agato. V okviru teh projektov je bila izpostavljena celoletno dostopna etnološka dediščina in zasnovana doživljajska ponudba. V zadnjih letih večina obiskovalcev obišče destinacijo med majem in decembrom, vrhunec predstavlja mesec november. Prvi štiri meseci pa beležijo relativno nizek obisk.

Za dejansko doseganje nesezonskosti manjka učinkovita promocija, ki bi ciljne javnosti (kupce) nagovarjala vse leto in na mesečni ravni komunicirala vsebinske razloge za obisk destinacije. Okrepiti je potrebno tudi ponudbo prireditev in aktivnosti v prvih mesecih leta.

Glavne aktivnosti za zagotovitev uravnoteženo razporejenega obiska čez leto so:

- Vzpostavitev celoletne festivalne in prireditvene ponudbe od januarja do decembra. Okrepitev promocije izven regije in vzpostavitev sodelovanja z receptivnimi agencijami in organizatorji avtobusnih prevozov.
- Povečanje nočitvenih kapacitet.
- Oblikovanje atraktivnih povezanih zgodbarskih produktov.
- Vzpostavitev poslovnih relacij s receptivnimi agencijami.
- Prebojna promocijska dejavnost z usmerjenim in ciljnim digitalnim marketingom.

POVEZOVANJE KOT KLJUČ DO PREPOZNAVNOSTI

Povezovanje z drugimi destinacijami v regiji

Kot upravno in prometno središče je Lenart odlična izhodiščna destinacija za raziskovanje Osrednjih Slovenskih gor. V destinaciji ima svoj sedež Razvojna agencija Slovenske gorice in TIC, ki pokriva tudi ponudbo sosednjih destinacij. V načrtu je skupna receptivna agencija za celotne Osrednje Slovenske

gorice. Občina Lenart je tudi uradna lastnica blagovne znamke Ovtar, ki se že uporablja kot produktna znamka Ovtarjeva ponudba za celotno regijo.

V preteklosti je Občina Lenart v okviru projektnega sodelovanja LAS, Interreg SI-HR, SI-HU, SI-AT ustvarila vezi za nadaljnje trajnostno sodelovanje s sosednjimi občinami. Glede na statistično obdelavo preteklih projektov je bilo najintenzivnejše sodelovanje z sosednjo Občino Sveta Ana.

Glede na tematske povezave se regionalno kažejo številna področja npr.: vinski turizem, zeliščarstvo, ribištvo, verski turizem, čebelarstvo, tradicionalna peka, ročna dela ipd. Potrebo je generirati kontinuiran dialog za oblikovanje skupne tematske ponudbe in medobčinsko povezovanje ponudnikov.

Povezovanje v širšem slovenskem prostoru

Tematsko povezovanje v okviru promocije z drugimi slovenskimi turističnimi destinacijami izven regije na ravni tematske ponudbe trenutno še ni vzpostavljeno. Smotrno je razmisliti o vzpostavitvi stikov z identificiranimi sorodnimi tematskimi destinacijami in opraviti pregled možnega sodelovanja na ravni promocije.

Kot zanimive se kažejo tudi povezave na ravni ponudbe. S tega vidika se ciljno sodelovanje spodbuja na ravni ponudnikov, promocijske aktivnosti pa na lokaciji sorodne turistične ponudbe. V nadaljevanju nekaj identificiranih možnih povezav po naslednjih tematskih področjih:

- Čebelarstvo: Radovljica, Lesce, Mirna Peč, ipd.
- Vinski turizem: Maribor, Ormož, Lendava, Brda, ipd.
- Ribištvo: Cerkno, Preddvor, Žuženberg, Tolmin, ipd.
- Ročne spretnosti: Veržej, Ribnica na Dolenjskem, ipd.
- Čarovništvo: Cerknica, Ribnica na Dolenjskem, ipd.
- Gibanica: Ljutomer, Moravske Toplice, Križevci pri Ljutomeru, Lendava, ipd.
- Rudolf Maister: Kamnik, Unec (Občina Cerknica) Maribor, itd.

Priložnosti za sodelovanje z drugimi občinami v Sloveniji obstajajo na ravni projektov ali pa v obliki vstopa v že obstoječe mreže. Trenutno se Občina Lenart že povezuje z ostalimi destinacijami v skupno zgodbo zelenega slovenskega turizma Slovenia Green, je tudi del konzorcija. Potencial za nadaljnje povezovanje na področju turizma predstavlja tudi PZA Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji, ki je nastala leta 2014. V projekt so vključene slovenske občine, ki jih družijo zavest, da so popotniki z avtodomi dragoceni gostje, ki si želijo raziskovati in doživeti Slovenijo od blizu in nikakor ne le z avtoceste. Slogan mreže je "Stop – Rest – Experience Slovenia in a Motorhome". Gre za edinstven način povezovanja slovenskih občin, ki je priložnost za usmerjeno promocijo lokalne skupnosti.

Občina je del mreže občin brez plastike. Leta 2021 je občina vstopila v mrežo invalidom prijaznih mest. V bodoče so potencialne tudi naslednje mreže: Starosti prijazna mesta in občine, Mladim prijazna občina, Zero waste občina, vezano na dediščino Rudolfa maistra, vsebino mestnega parka in Rupnikovo linijo, pa tudi članstvo v mednarodni mreži mest, glasnikov miru (International Association of Peace Messenger Cities, trenutno sta članici 2 slovenski mesti Ljubljana in Slovenj Gradec).

Dober vezni člen so tudi receptivne agencije, ki iščejo dobre zgodbe. Te lahko integrirajo ponudbo Občine Lenart v nadstandardna doživetja npr. na temo spoznavanja različnih vinskih okrožij, romantičnih potovanj v dvoje, naravovarstvenega raziskovalnega turizma ipd.

TABELA UKREPOV

1.UČINKOVITO UPRAVLJANJE

OSREDNJI CILJ: ODZIVEN IN STROKOVNO PODPRT DESTINACIJSKI MANAGEMENT

UKREP	AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	PREDVIDEN IZVAJALEC	PREDVIDENA ČASOVNICA
1.1	Kadrovska ureditev	Zagotovitev trajne in od projektov neodvisne zaposlitve za področje turizma in trajnostnega razvoja najmanj enega polno zaposlenega sodelavca.	Občina Lenart	2022
1.2	Dvoletni razvojni načrt dela	Strategija je večletni dokument, v katerem je začrtana strateška smer razvoja. Izdelati je zato potrebno operativni dokument, na dvoletni ravni, s konkretnimi izvedbenimi aktivnostmi. Pri izdelavi naj upošteva tudi nove trende in nepredvidljive situacije (epidemije, naravne nesreče ipd.). V dokumentu se določijo tudi ciljne vrednosti kazalnikov in finančne potrebe.	Občina Lenart	2022 in 2024
1.3	Spremljanje izvajanja in evalvacija	Uresničevanje ukrepov načrtovanih v dvoletnem razvojnem načrtu dela in doseganje ciljev iz strategije naj se redno na letni ravni spremlja in evalvira. Strategija in načrt dela naj se po potrebi dopolnita oz. posodobita v skladu z aktualnimi razmerami.	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
1.4	Zagotavljanje vzdržnega finančnega poslovanja	Zagotovitev ustreznega proračuna za izvajanje aktivnosti destinacijskega managementa in izvedbo dvoletnega razvojnega programa dela.	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
1.5	Krepitev splošnega (ne zgolj projektnega) turističnega	Izvedba sklopa delovnih srečanj s sosednjimi destinacijami za skupno načrtovanje tematske ponudbe, identifikacija vsaj treh možnih	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025 kontinuirano na letni ravni

	sodelovanja med sosednjimi destinacijami	tematsko usmerjenih vsebinskih sodelovanj. Načrtovanje skupnega tematskega trženja ponudbe.		
1.6	Zagotovitev dostopnosti TIC	Prilagoditev odpiralnega časa TIC in Centra lokalne ponudbe (trgovine z lokalnimi izdelki, knjigami, vodniki in zemljevidi) potrebam turistov (7 dni v tednu in v času praznikov).	RASG v sodelovanju z VDC Polž	2022
1.7	Merjenje turističnega obiska	Vzpostavitev merjenja turističnega obiska ter drugih ekonomskih kazalnikov. Sistematično se pričnejo zbirati podatki o: številu obiskovalcev, obiskovalcih po skupinah držav iz katerih prihajajo, zasedenosti prenočitvenih kapacitet, porabi obiskovalcev, RevPAR (prihodek na razpoložljivo sobo), zaposlovanju v turizmu in investicijah v turizmu.	RASG	2022-2025 kontinuirano na mesečni ravni
1.8	Vzpostavitev prodajne funkcije v destinaciji	Za trženje večdnevniških doživetij se navežejo stiki z licenciranimi turističnimi agencijami. Pripravijo se osnove za tržne programe in oblikuje tako povezana ponudba znotraj destinacije, kot tudi tematska ponudba v povezavi z drugimi regijskimi ponudniki. V načrtu je skupna receptivna agencija pod okriljem RASG, identificira in vzpostavi stike pa se tudi z drugimi agencijami, ki iščejo zeleno ponudbo.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023 - 2025
1.9	Spremljanje turističnih trendov	Spremljanje trendov na svetovni in slovenski ravni ter analiza turističnih tokov v destinaciji (analiza obiska po vrsti ponudbe in lokaciji).	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025 kontinuirano na mesečni ravni
1.10	Spremljanje zadovoljstva obiska	Letno izvajanje raziskave zadovoljstva med obiskovalci, turističnimi ponudniki in lokalnim prebivalstvom. Analiza, priprava smernic in ukrepov za izboljšavo turistične ponudbe na destinaciji.	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni

1.11	Ohranjanje destinacijskega znaka kakovosti Slovenia Green	Ohranjanje znaka kakovosti in nadgradnja aktivnosti Strmenje k doseganju višje ocene.	Občina Lenart	2024-2025
1.12	Komuniciranje 'zelenega' v turizmu	Informiranje turističnih ponudnikov in obiskovalcev o Zeleni shemi slovenskega turizma, komuniciranje njene pomembnosti za destinacijo in ozaveščanje ravnanja.	Občina Lenart	2022-2025
1.13	Vzpodbujanje butičnosti	Spodbujanje trajnostne filozofije, vključevanje zgodbarskega, naravnega, lokalnega, individualnega pristopa, višje dodane vrednosti turistični ponudbi, lokalno pridelana ustrezno poimenovana hrana in kulinarika ter seznanitev gostov z izvorom sestavin. Spodbujanje in podpora ponudnikom, ki razvijajo ideje izven okvirjev in netipično ponudbo z dodano vrednostjo.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
1.14	Identifikacija infrastrukturnih potreb	Izdelava prioritete liste investicij v turistično infrastrukturo. Pripravi se občinska prioriteta lista in preučijo možnosti njenega financiranja (javno, zasebno, javno-zasebno, projektno ...).	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni

2. PLATFORMA ZA RAZVOJ

OSREDNJI CILJ: OPOLNOMOČEN TURISTIČEN SEKTOR IN VSTOPAVLJENO PODPORNO OKOLJE ZA TURISTIČNI PREBOJ

UKREP	AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	PREDVIDEN IZVAJALEC	PREDVIDENA ČASOVNICA
2.1	Priprava akcijskega načrta za okoljsko regeneracijo	Priprava načrta za varovanje občutljivih habitatov, regeneracijski ukrepi (npr. vzpostavitev mejic, revitalizacija obvodnega rastja, monitoring habitatov, ipd.).	Občina Lenart v sodelovanju s Komisijo za naravo in okolje	Marec 2022 – december 2022
2.2	Izvajanje akcijskega načrta za okoljsko regeneracijo	Izvajanje načrta in zagotovitev potrebnih sredstev.	Občina Lenart v sodelovanju s	Januar 2023

			Komisijo za naravo in okolje	
2.3	Mesečno osveščanje o okoljevarstvenih temah	Uvedba mesečne rubrike v javnem mediju (Ovtarjeve novice, FB kanal ipd.) o okoljevarstvenih temah. Naredi se načrt na letni ravni ter po mesecih določi avtorje in tematiko.	Občina Lenart v sodelovanju s Komisijo za naravo in okolje ter drugimi okoljevarstvenimi deležniki	2022-2025 kontinuirano na mesečni ravni
2.4	Spoznavaj turističen utrip svojega kraja	Uvedba vodenih ogledov po domačem kraju s ciljem spoznavanja domače ponudbe. V okviru dogodka tudi osveščanje prebivalcev o trajnostnem razvoju in pomenu turizma v občini. Optimalen je kontinuiran dogodek 1x letno v času pomankanja dogodkov (npr. april), KS se izmenično menjavajo na dve leti.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025 kontinuirano na mesečni ravni
2.5	Ozaveščanje prebivalstva o obstoječih turističnih potencialih	Uvedba aktivnega in kontinuiranega objavljanja na obstoječi FB strani Občina Lenart (1x tedensko). Izdela se načrt na letni ravni po tematskih sklopih in na mesečni ravni načrt konkretnih objav.	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na mesečni ravni
2.6	Mreženje deležnikov	Uvedba organiziranih dogodkov za mreženje deležnikov. Organizacija dveh dogodkov letno eden v družabno pogovorni obliki, drugi pa v obliki terenskega spoznavanja obstoječih lokalnih turističnih produktov ali spoznavanja dobrih praks.	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
2.7	Delavnice za opolnomočenje turističnega sektorja	Uvedba izobraževalnih delavnic (za turistično gospodarstvo, turistične vodnike in druge eksterne deležnike v turizmu), ki pokrivajo trajnostne vsebine in kompetence s področja turizma. Pri določanju vsebin naj se upoštevajo potrebe lokalnega turističnega gospodarstva in	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025 kontinuirano na letni ravni

		trendi v turizmu. Izvedba dveh ali minimalno ene delavnice letno.		
2.8	Obuditev aktivnosti za monitoring stanja habitata Jezerske brezzobke	Obuditev sodelovanja in okoljevarstvenih raziskovalnih aktivnosti s Programsko skupino P4-0092, Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani.	Občina Lenart v sodelovanju z ribiči in Veterinarsko fakulteto UL	2022
2.9	Okrogla miza na temo Vspostavitve krajinskega parka Kamenšak - Hrastovec	Izvedba posvetovalne okrogle mize. Izvedba priprav v obliki osveščanja javnosti o danosti in značilnostih območja Kamenšak – Hrastovec ter predstavitve instituta (pomena besede) krajinski park ter prednosti in omejitve, ki iz takšnega varovalnega režima izhajajo.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG in Zavodom RS za varstvo narave	2022
2.10	Izdelava akcijskega načrta za formalno vzpostavitev Krajinskega parka Kamenščak- Hrastovec	Izdelati akcijski načrt za izvedbo aktivnosti. Pristopiti k preučevanju procesa zaščite, analizirati izzive in ključne aktivnosti ter pričeti dialog z Zavodom RS za varstvo narave OE Maribor, lastniki zemljišč in ključnimi področnimi nevladnimi organizacijami.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG in Zavodom RS za varstvo narave	2023
2.11	Okrogla miza na temo lenarških breskev	Izvedba posvetovalne okrogle mize. Izvedba priprav v obliki osveščanja javnosti, zgodovinski pregled pridelave breskev na območju ter identifikacija zanimivih deležnikov.	Občina Lenart v sodelovanju z KGZS Ptuj, OE Lenart in sadjarskim društvom	2023
2.12	Okrogla miza na temo konjereje	Izvedba posvetovalnih okroglih miz v okviru KOS Lenart z namenom aktivne debate o obuditvi konjereje. Zgodovinski pregled razvoja Hipodroma Polena in konjereje na območju ter pogled v prihodnost. Identifikacija potenciala konjereje.	Občina Lenart v sodelovanju z KGZS Ptuj, OE Lenart in Konjeniškim klubom Slovenske gorice	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
2.13	Izdelava idejne zasnove obuditve tradicije gojenja breskev	Identifikacija možnih aktivnosti, ki bi različne deležnike (kmete, prebivalce, turistične ponudnike in društva) motivirala k obuditvi sadjarske tradicije na področju pridelave breskev	Občina Lenart v sodelovanju z KGZS Ptuj, OE Lenart in	2024

			sadjarskim društvom	
2.14	Izvedba delavnice: Vrtnice in turistična ponudba	Izvedba delavnice za razvoj potenciala vrtnic v turistični ponudbi.	Občina Lenart v sodelovanju z zainteresiranimi društvi in Marijo Čuček	2023
2.15	Izvedba ozaveščevalne akcije s komplementarnimi aktivnostmi za povečanje deleža ekološkega kmetijstva v destinaciji	V sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo Lenart pripraviti idejni načrt, opredelitev ključnih aktivnosti ter izvedba.	Občina Lenart v sodelovanju z KGZS Ptuj, OE Lenart	2023 - 2025
2.16	Potrebno zasebno partnerstvo za turistični razvoj	B2B srečanja in javni pozivi pridobivanje zasebnih ponudnikov za partnerstvo pri turističnih projektih in projektih, ki se navezujejo na turistično ponudbo.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023 - 2025
2.17	Organizacija čistilnih akcij	Letne čistilne akcije ter po potrebi tudi interventne ob pojavu točkovnega onesnaženja.	Občina Lenart	2023 - 2025
2.18	Promocija turistične družbene iniciative	Aktivnosti za promocijo in prepoznavnost civilne iniciative, dodelava mehanizma.	Občina Lenart	2022 - 2025
2.19	Nadzor nad spoštovanjem predpisanega obnašanja obiskovalcev na območju Komarnika	Vzpostavitev nadzora nad ravnanjem obiskovalcev na območju Komarnika.	Občina Lenart	2023 - 2025

3. OBLIKOVANJE NOSILNIH PRODUKTOV

OSREDNJI CILJ: RAZVIT PREPOZNAVEN OSREDNJI PRODUKT S PODPORNIMI ELEMENTI

UKREP	AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	PREDVIDEN IZVAJALEC	PREDVIDENA ČASOVNICA
3.1	Vzpostavitev produktnih delovnih skupin	Vzpostavitev posameznih delovnih skupin za razvoj produktov. Deležniki se vključujejo glede na tematsko usmerjenost. Srečanja potekajo kontinuirano glede na potrebe in dinamiko	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022 - 2025

		razvoja, vendar najmanj 2x letno. Število skupin se natančno opredeli v skladu z razvojnim načrtom dela. Glede na zaznane potrebe in razvojne potenciale pa je potrebna ustanovitev vsaj 5 skupin.		
3.2	Produktna delavnica	Delavnica za identifikacijo potencialnih novih razvojnih produktov. Organizacija po potrebi oz. 1x na dve leti.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022 in 2024
3.3	Investicije v turistično infrastrukturo	S ciljem dviga kakovosti obstoječe turistične ponudbe in aktivacijo novih ponudnikov, se vzpostavijo mehanizmi sofinanciranja razvoja turizma, finančna sredstva pa namenjajo tistim turističnim produktom in ponudnikom, ki svojo ponudbo dopolnjujejo ali prenavljajo v skladu s strategijo in trajnostnimi smernicami.	Občina Lenart	2023-2025
3.4	Dvig števila ponudnikov nastanitvenih kapacitet	Oblikovanje podpornih mehanizmov in identifikacija možnosti financiranja (javno, zasebno, javno-zasebno, projektno ...).	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
3.5	Spodbujanje pridobivanja zelenih znakov	Spodbujanje k pridobivanju trajnostnih in okoljskih znakov, ki jih priznava Zelena shema slovenskega turizma naj poteka na ravni prenočitvenih kapacitet, pa tudi ponudnikov prehrane. Zagotovi se finančna spodbuda (npr. sofinanciranje članarin v certifikacijskih shemah).	Občina Lenart	2022-2025 kontinuirano na letni ravni
3.6	Digitalizacija produktov	Interaktivna predstavitev turističnih produktov s pomočjo digitalne tehnologije, interaktivne vsebine in digitalna navigacija.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023-2025
3.7	Krepitev prireditev in dogodkov	Načrtovanje letnih aktivnosti v okviru organizacije dogodkov, oblikovanje strategije izvedbe in zelenih ciljev, spremljanje aktivnosti in merjenje učinkovitosti. Dopolnitev dogodkov v mrtvi sezoni (januar-april).	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025

3.8	Obnova in revitalizacija označitev turistične ponudbe	Ureditev usmerjevalnih in informativnih tabel na turističnih točkah, posebnih lokacijah in ob znamenitostih. Obnova dotrajanih, optimizacija postavitev, težnja k enotni podobi v skladu s CGP. Priporočila se izdelava projektne naloge in načrta aktivnosti. Redno čiščenje in pregled obstoječih tabel vsaj 2x letno.	Občina Lenart	2023-2025
3.9	Trajnostna (turistična) mobilnost s kolesi	Kolesarske poti do atrakcij, povezovalne poti, cestne povezave, ureditve parkirišč ob znamenitostih. Za trajnostno mobilnost znotraj destinacije se ojača mreža koles in e-koles na več mestih v destinaciji, tako ob atrakcijah v javni lasti, kot tudi pri zasebnikih. Kolesa so namenjena rezidentom in turistom.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023-2025
3.10	Vlaganje v prometno in signalizacijsko infrastrukturo	Pregled, dopolnitev in poenotenje označb in kažipotov ter redno vzdrževanje makadamskih poti, preučitev možnosti širitve parkirnih mest na Zavrhu.	Občina Lenart	2023 - 2025
3.11	Investicije v turistično infrastrukturo v mestu in na podeželju	Skrb za trajnostno obnovo in trajnostno rabo objektov, priprava seznama projektov revitalizacije in morebitnih novih vsebin, dopolnjevanje urbane opreme na podeželju, klopce, koši za smeti (zagotovitev rednega čiščenja in tedenske kontrole).	Občina Lenart	2023 - 2025
3.12	Delavnice ohranjanja receptur avtohtone kulinarike	Delavnice namenjene identifikaciji lokalnih posebnosti. Tipologija sestavin avtohtonega porekla, izbor in predstavitev tradicionalnih receptur.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG, likalnimi gostinci in društvi	2023-2024
3.13	Zgodbe na krožniku	Zgodbarska predstavitev avtohtonih jedi, skupna lokalna poimenovanja, zagotovitev fotografskega materiala, odražanje avtohtonosti v jedilnih listih gostinskih ponudnikov.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023-2024

3.14	Ureditev infrastrukture za avtodome	Ureditev vsaj 1 postajališča z avtodome z oskrbo ter ureditev parkirišča brez oskrbe za avtodome na vsaj dveh lokacijah v destinaciji.	Občina Lenart v sodelovanju z zasebnim sektorjem	2022-2024
3.15	Nove tematske pohodniške in kolesarske poti	Načrtovanje in izvedba ter digitalizacija novih označenih pohodniških in kolesarskih poti.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025

4. POVEZOVANJE IN TRŽENJE

OSREDNJI CILJ: PONUDNIKI SO POVEZANI V SKUPNO ZGODBO, VSPOSTAVLJENO JE USPEŠNO IN KONTINUIRANO TRŽENJE PREKO RECEPTIVNIH AGENCIJ

UKREP	AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	PREDVIDEN IZVAJALEC	PREDVIDENA ČASOVNICA
4.1	Pozicioniranje blagovne znamke Ovtar	Strategija destinacijske tržne znamke, marketinški načrt ciljno usmerjen v prepoznavnosti izven regije, na tujih trgih in digitalno usmerjen.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.2	Celostna zasnova blagovne znamke Ovtar	Nadgradnja in posodobitev grafične zasnove ter pregled in dopolnitev celostnega CGP. Priprava strategije krovne znamke in pod-znamk – segmentacija ponudbe (kultura, šport, narava) in njena implementacija, aplikacija na vse tržno - komunikacijske materiale.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023-2025
4.3	CGP destinacijske znamke	Vodnik z načini in pogoji uporabe celostne grafične podobe tržne znamke turistične destinacije, vizualni prikaz identitete.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2023-2025
4.5	Spremljanje in valorizacija destinacijske tržne znamke	Skrb za pravilno in dosledno uporabo CGP, merjenje prepoznavnosti znamke za odzivanje na spremembe. Smiselna implementacija I FEEL SLOVENIA na tržno - komunikacijske materiale z namenom utrjevanja prepoznavnosti destinacije v širšem Slovenskem prostoru in tujini.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025

4.6	Oglaševanje in digitalni marketing	Letni plan trženja in tržnega komuniciranja, priprava prioriternih projektov, zagotovitev sredstev, časovnica izvedbe in zagotovitev digitalnega podpornega materiala.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.7	YouToube kanal VisitLenart	Profiliranje kanala VisitLenart. Združitev obstoječega materiala v kanal VisitLenart. Oblikovanje novih digitalnih vsebin za animacijo potencialnih turistov k obisku.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022
4.8	TripAdvisor Google mnenja	Vzpodbujanje odzivnosti na ocenjevanje ponudnikov, skrb za doseganje visokih ocen in dobrih priporočil, podpora in pomoč pri pripravi ustreznih predstavitvenih vsebin ponudnikov.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.9	Vplivneži	Identifikacija ustreznih (glede na ciljno populacijo) in komuniciranje z vplivneži (influencerji, blogerji, vlogerji, s pisci turističnih vodičev), sprožanje pozitivnega mnenjskega trenda in ocen, ponudba izkušnje (produkt, storitev, doživetje) v zameno za objavo.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.10	Vidnost v medijih	Prezenca v turističnih oddajah in tiskanih medijih. Priprava prednostnih tematskih vsebin v skladu s trženjsko politiko destinacije ter aktivno sodelovanje pri izvedbi promocije. Aktivno povezovanje z novinarji ter iskanje možnosti za »story telling« objave.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.11	Komunikacijska podpora na družabnih omrežjih	Sistematičen in načrtovan pristop k podajanju vsebin in informiranje javnosti o dogodkih, komunikacija s sledilci (Facebook, Instagram) spremljanje razvoja platform in odzivanje na spremembe. Objava dogodkov turističnih ponudnikov, predstavitev, akcij, posebnosti, novosti.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.12	Instagram VisitLenart	Uvedba instagrama in redno objavljane zanimivosti s podporo izjemnih fotografij	Občina Lenart	2022-2025

4.13	Spletna stran VisitLenart	Ažurno posodabljanje spletne strani, dopolnitev vsebin, dopolnitev s koledarjem dogodkov.	Občina Lenart	2022-2025
4.14	Aplikacija VisitLenart	Vzpostavitev delovanja in sprotno ažuriranje vsebin.	Občina Lenart	2022-2025
4.15	Spletni Koledar prireditev in dogodkov	Osrednja točka in zbir lokalne in regionalne ponudbe. Umestitev na spletno stran in v aplikacijo VisitLenart. Ažurno posodabljanje in podajanje informacij.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.16	Večanje prepoznavnosti dogodkov	Krepitev promocije LenArt, Umetnost rizlinga &gibance, KOS Lenart. Povezava dogodkov povezanih z Zavrhom in vinsko tradicijo v celoletni festivalni produkt (ista ciljna skupina, ki destinacijo lahko zaradi dogodkov obišče večkrat letno). Promoviranje dogodkov s pomočjo marketinških orodij, skrben izbor in targetiranje ciljne publike, organizacija avtobusnih prevozov iz ciljnih destinacij npr. Maribor/Ljubljana, zdravilišča v Panonski Sloveniji ter Rogaška in Zreče, ipd.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.17	Sodelovanje in komunikacijska podpora ostalim prireditvam in dogodkom	Podpora zasebnim organizatorjem prireditev - svetovalna, organizacijska in komunikacijska podpora znotraj destinacijskih vzpostavljenih mehanizmov obveščanja in promocije (aplikacija, spletna stran, FB...).	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.18	Razvoj sodobnih promocijskih gradiv	Poudarek na digitalnih materialih. Zloženke, brošure, vodniki, multimedijske predstavitve, postopno oblikovanje predstavitev gradiv po temah in po prioritetenih potrebah: kulinarika, kultura in kulturna dediščina; šport in aktivnosti v naravi; oblikovanje izvedbenega načrta za pripravo gradiv in valorizacija potrebnih sredstev.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2025
4.19	Moja dežela - lepa in gostoljubna in druga sorodna tekmovanja	Udeležba na tekmovanju in priprave na dogodek.	Občina Lenart	2022-2025

4.20	Baza fotografskega materiala	Zagotovitev kvalitetnih prezentacijskih fotografij za splošne promocijske namene. Kvalitetne licenčne zgodbarske fotografije po vsebinskih področjih.	Občina Lenart v sodelovanju z RASG	2022-2023
4.21	Vključitev v mrežo PZA	Priključitev PZA mreži postajališč za avtodome, ki združuje slovenske občine ter vpis v bazo: https://camperstop.si .	Občina Lenart	2023